239

УЧИНЧИ СОВЕТ КОСМИК КЕМАСИНИНГ ИЖОДКОРЛАРИГА ОФАРИН!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР ҚОМИТЕТЛАРИ,
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 239 (1759)
3 ДЕКАБРЬ, ШАНБА
1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Учинчи совет йўлдош-кемасининг ҳаракати тўғрисида

Учинчи совет йўлдош-кемаси Ер атрофи орбитасида ўз ҳаракатини давом эттирмоқда.

Йўлдошдан олинган телеметрик информация йўлдош-кема бортида температура ва ҳаво босими нормал сақланаётганлигини кўрсатмоқда.

Тажриба қилинадиган ҳайвонларнинг аҳволини аниқлайдиган физиологик кўрсаткичларнинг телеметрик ўлчовларини ишлаб чиқиш вақтида олинган маълумотлар, шунингдек уларнинг ҳолатини радиотелевизион системаси ёрдамида кузатиш маълумотлари йўлдош-кемани орбитага чиқариш вақтида ҳайвонлар ўзларини қониқарли ҳис қилганликларини кўрсатиб турибди.

19,995 мегагерц частотада ишлайдиган «Сигнал» радиопередатчиги нормал ишлашини давом эттирмоқда.

Йўлдош-кема орбитасининг ўлчовлар натижасида аниқланган элементлари қуйидагича: айланиш даври—88,47 минут, перигей баландлиги 180 километр, апогей баландлиги 249 километр, орбитанинг экватор текислигига нисбатан оғиши 64 градус 58 минутга тенгдир.

* * *

Учинчи совет йўлдош-кемаси ўз ҳаракатини давом эттирмоқда. Йўлдош-кемага ўрнатилган аппаратлар ва Ердаги турли вазифаларни бажарувчи радиотехника станциялари нормал ишламоқдалар. Йўлдош-кеманинг кондициялаш системаси кабинадаги ҳарорат ва ҳаво босимини, шунингдек ҳавонинг таркиби ва намлигини уларнинг номинал аҳамиятга яқин даражада бўлишини таъминламоқда. Кабинада ҳайвонларнинг яшашини таъминлаш учун зарур шароит узлуксиз сақланиб турибди.

Йўлдошдаги ҳайвонларни телеметрик системалар ва телевизион радиолиниялар ёрдамида систематик назорат қилиш давом этмоқда. Телеметрик ўлчовларнинг маълумотларини ишлаб чиқиш йўлдош-кема орбитага чиқарилганидан кейин ҳайвонларнинг нафас олиш ва юрак-қон томири системаларининг нормал ишлаётганлигини кўрсатади.

Телевизион система орқали итларнинг суратлари олинди ва кинопленкаларга туширилди. Бу эса ҳайвонларнинг вазнсизлик шароитида ўзларини тинч тутаётганликларини белгилаш имконини берди.

Сигнал передатчигининг сигналларини Ер шарининг турли нуқталарида жойлашган кузатиш станцияларида қабул қилиш давом этмоқда. (ТАСС).

СОВЕТ ФАНИНИНГ ЯНГИ ЗАФАРИНИ ТАБРИКЛАЙМИЗ

Жаҳон совет кишилари ўз фанининг куч ва қудратини яна намойиш қилганликлари ҳақидаги хабарни мароқ билан эшитди. Жониворлар солинган учинчи йўлдош-кема космик фазога учирилди.

Совет олий мактаб ходимлари совет фани, совет олимлари, мутахассислари ва ишчиларини — йўлдош кемани барпо этишда ўз фикри ва ишлари билан ҳисса қўшган кишиларнинг ҳаммасини навбатдаги ғалаба билан табриклайдилар.

Ана шу кишиларнинг кўплари совет олий мактабларининг шогирдлари эканликлари билан фахрланмаслик мумкин эмас.

СССРдаги олий ўқув юртлари ҳар йили фақат инженерлик профилидаги мутахассисларни Америка Қўшма Штатларидагига қараганда қарийб уч баравар кўп тайёрлаб чиқармоқдалар.

Халқимиз фан, техника, маориф равнақ топаётганлиги учун, қўлга киритилган ҳамма зафарлар учун, бутун дунёда тинчликсевар сиёсатни амалга ошираётган Коммунистик партия ва Совет ҳукуматидан миннатдордир.

В. ЕЛЮТИН,
СССР Олий ва Ўрта махсус таълим министри.

САЙРУС ИТОН: СОВЕТ ХАЛҚИ ГЕНИЙСИНИНГ ЯНГИ ДАЛИЛИ

МОСКВА, 1 декабрь. (ТАСС). Бутун жаҳон шубҳасиз қарсак чаладиган янги ажойиб зафардир, бу — ниҳоятда тўлқинлантирадиган янгиликдир, деди Сайрус Итон учинчи совет космик кемаси учирилганлиги муносабати билан ТАСС мухбирига.

Совет фани рўёбга чиқараётган ажойиб янгиликларга бизлар кўникиб қолдик, деб сўзида давом этди Итон. Космик кема учирилганлиги — совет халқи генийсининг, унинг жуда катта меҳнат қобилиятининг янги далилидир. Яхши ниятли кишиларнинг ҳаммаси янги зафарингизни табриклайди.

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ Франция Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Морис Торезни қабул қилди

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Франция Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Морис Торезни қабул қилди ва у билан суҳбатлашди.

Суҳбат вақтида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси ўртоқ Б. Н. Пономарев ҳозир бўлди.

Суҳбат ғоят самимий ва дўстона вазиятда ўтди. Бу эса ҳар иккала қардош партиялар ўртасидаги муносабатларни характерлайди. (ТАСС).

Республикамиз олимлари учинчи космик кораблнинг учирилиши — буюк илмий жасорат тўғрисида ҳаяжон билан гапирмоқдалар. Суратда: (чапдан) Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиумининг илмий секретари А. И. Садовский, республика Фанлар академиясининг академиги Х. Ф. Фозилов, Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Р. А. Алимов, ЎзССР Фанлар академиясининг академиги А. М. Музаффаров ўртоқлар.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЧЕКСИЗ ФАХРЛАНАМИЗ

Дунёни ҳайратда қолдирадиган яна бир ажойиботнинг гувоҳи бўлдик. Фазомизда учинчи космик кема парвоз қилиб юрибди. Ана шундай кема фақат бизнинг мамлакатимиздагина учирилаётганлиги билан чексиз фахрланамиз.

Ватанимиз олимлари, инженер-техниклари ўзларининг бутун куч ва ғайратларини тинчликни мустаҳкамлашга сарфлаб, ана шундай янгиликлар ижод қилаётган бир пайтда биз пахтакорлар ҳам бир ғайратимизга ўн ғайрат қўшиб ишлаймиз. Пахта етиштиришни кўпайтириш йўлида тинмай меҳнат қиламиз.

Совет фанини бойитиш, инсоният прогресси йўлида олимларимизнинг янада янги муваффақиятларга эришишларини истаймиз.

Турсуной ОХУНОВА,
Чиноз районидаги Киров номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТИНЧЛИК КЕМАСИ ФАЗОДА

Фазога яна бир космик кема парвоз қилди. Ҳа, бу муваффақият совет фани, техникасининг яна бир катта одим ташлаганлигининг жонли далилидир.

Ҳақиқатан ҳам совет олимларининг космик фазони забт қилиш йўлида қўлга киритаётган ижодий муваффақиятлари жаҳон халқларини қойил қолдирмоқда. Бирин-кетин мўъжизалар яратаётган толмас ижодкорларга кишилар таҳсин ўқимоқдалар.

Учинчи совет космик кемасининг учирилганлиги ҳақидаги хушхабар институтимиз профессор-ўқитувчилари, кўп сонли студентлар коллективи томонидан катта фахрланиш ҳислари билан кутиб олинди. Янги кеманинг парвози инсоннинг бошқа планеталарга чиқиши муқаррарлигини кўрсатиб турибди. Бу, айни вақтда фан оламига кўпгина янгиликлар олиб киради.

Фанимиз равнақ топаверсин! Бу улуғ йўлда ижодкор олимларимизга катта муваффақиятлар тилаймиз.

Бизнинг тинчлик кемамиз фазода мағрур парвоз қилмоқда.

И. ХУСАНХЎЖАЕВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ўқитувчиси.

СОВЕТ ОЛИМЛАРИГА БАЛЛИ

Радио бутун дунёга яна бир ажойиб хушхабар тарқатди. Совет олимлари, инженер ва конструкторлари учинчи совет космик кемасини фазога учирдилар. Фанимизнинг куч ва қудратига қойилмиз!

Ҳозирги вақтда бутун дунёда тинчликни сақлаш учун кураш кетаётган бир пайтда кеманинг учирилиши тинчликни мустаҳкамлашга қўшилган улкан ҳиссадир. Ахир бу нарса бизда фан ва техника нақадар тараққий этаётганлигини, агар империалистлар ақлдан озиб, уруш оловини ёқмоқчи бўлсалар уларни жиловлаб қўйишга совет халқи қодир эканини кўрсатади-ку!

Барча совет кишилари сингари биз қишлоқ меҳнаткашларининг ҳам қалби қувончларга тўлди. Ватанимиз куч ва қудрати тобора мустаҳкамлана берсин. Тинч ижодий меҳнат соҳасида янги-янги ютуқларни қўлга киритиш учун ҳормай-толмай курашаверамиз. Олимларимизга офарин!

Ўроз ЖАРҚИНБОЕВ,
Бўка районидаги Ильич номли колхознинг раиси.

ЗАКОВАТИНГИЗГА ҚОЙИЛМИЗ

Яқиндагина юртимиз ажойиб бир янгиликнинг гувоҳи бўлган эди. Олимларимиз, инженерларимиз ва ишчиларимиз иккинчи космик кемани фазога парвоз қилдириб, бутун жаҳонни қойил қилган эдилар. Куни кеча радио яна бир хушхабар келтирди. Мамлакатимизда учинчи космик кема яратилди ва у муваффақият билан учирилди.

Қандай катта ютуқ, қандай катта қувонч! Бу, мамлакатимиз фани ва техникаси нақадар юксалганлигининг, совет кишилари нималарга қодир эканлигининг далилидир.

Радиони тинглар эканмиз, ўз заковатлари билан биз совет кишилари дилини олам-олам қувончга тўлдирган, бутун дунёни яна бир марта ҳайратда қолдирган олимларга, инженерларга ва ишчиларга минг-минг офарин дедик.

Заковатингизга балли, азаматлар!

М. УБАЙДУЛЛАЕВ,
шахсий пенсионер. Октябрь райони.

ТОШКЕНТ — ИВАНОВО

Мусобақадошларимизнинг муваффақияти

Иваново Халқ хўжалик кенгаши саноат корхоналарининг коллективлари КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларини амалга ошираборib ва Тошкент области меҳнаткашлари билан социалистик мусобақада зиммага олинган мажбуриятни бажариш учун курашиб, шу йилнинг ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича 11 ойлик топшириғини муддатидан илгари бажардилар.

Йил бошидан бери пландан ташқари юзларча миллион сўмлик маҳсулот, шу жумладан 45 миллион метр газмол, кўп миқдорда кийим-кечак, пойафзал, трикотаж, мебель ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

Колхозимиз аъзоларининг фидокорона меҳнатлари якуни ҳаммамизни қувонтирди. Куни-кеча 1350 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан, жами 4100 тонна пахта топшириб, планимизни бажардик.

Терим ишларини маълум бир график асосида ташкил этганлигимиз, машиналардан унумли фойдаланганлигимиз, бригадалар, звенолар, колхозчиларнинг ўзаро мусобақаси яхши йўлга қўйилганлиги муваффақиятимизни таъминлади.

Механик-ҳайдовчиларимиз ғайрат кўрсатдилар. Машина билан 586 тонна ҳосил йиғиб олинди. Ёш турсунойчи Озода Маматова 98,5 тонна, Ким Марат 73 тонна пахта тердилар.

Айрим бригадаларимизда ҳосилдорлик ўтган йилдагига қараганда ортди. Омонқул Айтқулов бригадаси 170 гектар ернинг ҳар гектаридан 34 центнердан пахта топшириб, социалистик мажбуриятини шараф билан бажарди. Шунингдек Зиё Ризаев бригадаси ҳар гектаридан 32,5 центнердан ҳосил кўтарди. Мирзааҳмад Хожибоев бошлиқ бригада аъзолари ҳам юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Хирмонимизнинг баракали бўлишига муносиб ҳисса қўшган кўпмингкилограммчи чеварларимизнинг номини ҳурмат билан тилга оламиз. Азиза Нуралиева, Карима Довутбоева, Мукамбар Ортиқова, Унсун Тожибоева, Лаълихон Саъдиева, Йигитали Муллашеров сингари ўртоқлар ҳозиргача 10-15 тоннадан пахта тердилар.

Пахта йиғим-теримида бизга ёрдам берган Тошкент шаҳар ҳаммомлар тресги ва фармацевтика институти ишчи ва хизматчилари, Янгийўл шаҳридаги Максим Горький номли мактаб ўқувчилари ҳамда Ўзбекистон радиоси ходимларидан беҳад миннатдормиз.

Ҳозирги кунда ҳам йиғим-терим суръатини бўшаштирганимиз йўқ. Давлатга қўшимча равишда кам деганда 600 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдик.

Колхозчиларимиз Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг Мурожаатига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Шу кеча-кундузда 3 та кўрак териш машинаси, 6 та ғўзапоя юлиш трактори ишлаб турибди. Дала ишлари конвейер усулида ташкил этилган. 8 трактор билан ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Ҳар куни 30-35 гектар ер ҳайдалаётир. Жами 806 гектар ер шудгор қилиб қўйилди.

Колхозимизнинг 7 — 8-бригадалари ер ҳайдашда олдинда бормоқдалар. Нажот Газизов, Ҳаким Йўлдошев сингари тракторчилар шудгорлашда, айниқса, юқори кўрсаткичга эришмоқдалар.

Ҳосилнинг сўнгги кўрагигача териб оламиз! Ҳаммамиз ана шу шиор билан меҳнат қилмоқдамиз. Коммунист ва комсомоллардан иборат гвардиячи бригада ташкил этилди. Бунга колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Фозил Маъдалиев бошчилик қилмоқда. Гвардиячилар ҳар бир қулай фурсатдан фойдаланиб, мумкин қадар кўп кўсак териш учун курашмоқда. Тунда ҳам кўсак терилаётир. 5 та сушилка тўхтовсиз ишлаб турибди.

Ўртоқ Абдулла ОРТИҚОВ

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми очиладиган кунга қадар қўшимча мажбуриятимизни ҳам шараф билан бажариб, ерларни тўла шудгорлаб қўямиз.

Абдулла ОРТИҚОВ.
Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

НОРОДОМ СИАНУК МАМЛАКАТ БЎЙЛАБ САФАРГА ЖЎНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 1 декабрь. (ТАСС). Камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианук ва унинг ҳамроҳлари бугун кечқурун Москвадан Совет Иттифоқи бўйлаб сафарга жўнаб кетди.

Камбоджа ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Ярослав вокзалида азиз меҳмонни Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев ўртоқлар, СССР министрлари ва бошқа расмий кишилар узатиб қолдилар.

Азиз меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди ва Камбоджа ҳамда Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

Л. И. Брежнев ва Нородом Сианук нутқ сўзладилар.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. Байрамов, СССР министри Н. А. Дигай ва бошқалар Камбоджа давлати бошлиғи шаҳзода Нородом Сиануккнинг мамлакат бўйлаб қиладиган сафарида унга ҳамроҳ бўладилар.

САМИМИЙ САЛОМ ВА ЯХШИ ИСТАКЛАР

МОСКВА, 1 декабрь. (ТАСС). Н. С. Хрушчев бугун Киев область Обуховский районидаги «Червоний хлебороб» колхозининг аъзоларига юборган табригида КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топшириғига биноан, шу хўжалик коллективини меҳнат соҳасида эришган катта муваффақиятлар билан табриклади. Н. С. Хрушчев колхоз меҳнаткашларига самимий салом йўллайди ва уларнинг хўжалиги бошқа колхозлар учун доим намуна бўлишини истайди.

«Червоний хлебороб» колхозининг раҳбарлари КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчевга юборган мактубида колхоз 15 ноябргача ҳар юз гектар экинзор ҳисобига 192 центнердан гўшт тайёрлаганлигини, гўшт маҳсулотини давлатга сотиш юзасидан икки йиллик планни бажарганлигини хабар қилдилар. Юз гектар ер ҳисобига 551 центнердан сут тайёрланди ва давлатга бир ярим йиллик план миқдорида сут сотилди. Шу билан бирга, хўжаликда бир килограмм сутнинг таннархи 67 тийин, бир килограмм мол гўштининг таннархи 2 сўм 98 тийин, бир килограмм чўчқа гўштининг таннархи 5 сўм 61 тийин бўлди.

АРМАНИСТОН ССР КОЛХОЗЛАРИ ДАВЛАТГА ПАХТА СОТИШ ЮЗАСИДАН ЎЗ МАЖБУРИЯТЛАРИНИ БАЖАРДИЛАР

Арманистон ССРнинг пахтакор колхозлари КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб ва етти йиллик планни муваффақиятли бажариш учун курашиб, пахта етиштириш ва уни давлатга сотиш юзасидан олган мажбуриятларини бажардилар. Давлатга 35 минг тоннадан кўпроқ пахта сотилди, бу пахтанинг 85 проценти биринчи сортга қабул қилинди. Етиштирилган ва сотилган пахта ўтган йилнинг шу пайтига нисбатан 36 процент кўпайди.

Давлатга пахта сотиш давом этмоқда.

Республика байроғи яна Орджоникидзе районида қолдирилди

Оржоникидзе район меҳнаткашлари бу йилги ҳосилни йиғиб-териб олиш ва уни давлатга сотиш юзасидан ноябрь ойининг учинчи ўн кунлигида ҳам юқори кўрсаткичларга эришиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини яна ўз қўлларида сақлаб қолдилар. Улар пахта тайёрлаш йиллик планини 84,01 процент, машина терими планини 47,0 процент бажариб, ўтган ўн кунликда давлатга йиллик планнинг 6,74 проценти миқдорида пахта сотганлар.

Йиғим-теримда намуна кўрсатиб ишлаган илғор теримчиларни, механик-ҳайдовчиларни мукофотлаш учун Оржоникидзе районига 10 минг сўм пул ҳам берилди.

Кузги экиш плани бажарилди

Юқори Чирчиқ районидаги Калинин номли колхоз кузги буғдой экиш планини бажарди.

Колхоз ўтган йили 800 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 20—25 центнердан ҳосил олган эди. Бу йил эса 1100 гектар ерга кузги буғдой экиб тамомланди. Механизаторлардан С. Инобатов, Комиловлар фидокорона меҳнат қилиб, кунлик нормаларини 1,5—2 ҳисса қилиб бажардилар.

Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Профессор А. А. Рибаковга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Республикада мевачилик ва узумчиликни ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳамда кўпйиллик илмий-педагогик фаолияти учун Тошкент қишлоқ хўжалик институти мевачилик ва узумчилик кафедрасининг мудири профессор Аркадий Андреевич **Рибаковга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» деган фахрий унвон берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Р. САҲИБОЕВ.

1960 йил, 2 декабрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. А. Лебедевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» деган фахрий унвон бериш тўғрисида

Туғилган кунига 60 йил тўлиши муносабати билан ва қурилиш соҳасидаги кўп йиллик ишлари учун «Узгипросельстрой» республика лойиҳа институтининг директори Виктор Алексеевич **Лебедевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» деган фахрий унвон берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Р. САҲИБОЕВ.

1960 йил, 2 декабрь.
Тошкент шаҳри.

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ

(2 декабргача бўлган маълумот)

Районлар номи	Бир кунда процент ҳисобида: Мажбурият	Бир кунда процент ҳисобида: План	Мавсум бошидан процент ҳисобида: Мажбурият	Мавсум бошидан процент ҳисобида: План	Машина терими, мавсум бошидан, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида
Юқори Чирчиқ	0,11	0,14	98,47	120,77	113,34
Қуйи Чирчиқ	0,09	0,11	87,56	100,73	100,14
Ўрта Чирчиқ	0,21	0,23	79,18	86,92	74,63
Бўка	0,23	0,25	76,85	84,05	93,56
Чиноз	0,24	0,26	75,71	80,80	50,03
Пискент	0,27	0,30	74,89	83,21	84,10
Оржоникидзе	0,52	0,60	72,48	84,61	47,00
Сирдарё	0,23	0,24	70,71	75,65	66,49
Оққўрғон	0,23	0,25	69,04	75,71	64,28
Янгийўл	0,42	0,48	68,37	77,54	50,52
Гулистон	0,23	0,26	62,83	72,10	54,36
Янгиер шаҳри	0,20	0,21	61,81	67,12	71,16
Бекобод	0,34	0,39	60,60	70,18	68,30
Область бўйича:	0,27	0,29	71,29	78,34	68,13

Оҳангарон шахтёрлари КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига мусобақани авж олдириб, 11 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажардилар. Суратда: очиқ разрезда платформаларга кўмир ортиш пайти. А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ СУРЪАТИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

<>

Серқуёш республикамизнинг пойтахти тобора кўркам ва обод бўлмоқда. Бутун-бутун массивларда янги-янги шаҳарчалар бунёдга келмоқда. Яқин йиллар ичида уй-жой танқислигини тугатиш мақсадида қурилиш ташкилотлари жуда катта ҳажмда иш олиб бормоқдалар. Бундан ташқари Тошкентда янги-янги саноат корхоналари қад кўтараётир. Хуллас, қаёққа қараманг, шаҳримизнинг ҳамма ерида янги қурилишларни кўрасиз.

Хўш, қурилиш ташкилотлари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни қандай бажараяптилар, бинокорлик ишлари суръатини ошириш, унинг қийматини камайтириш ва сифатини яхшилашнинг қандай йўллари бор? Тошкент шаҳар партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида ана шу масалалар муҳокама қилинди. Пленум қатнашчилари шаҳардаги асосий қурилиш ташкилотлари — 153- қурилиш трести бошқарувчисининг вазифасини бажарувчи **И. Булкин** ва 159-қурилиш трестининг бошқарувчиси **А. Қаюмов** ўртоқларнинг докладларини ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ **П. Садименко**нинг қўшимча докладини тингладилар.

Пленумда шу нарса қайд қилиб ўтилдики, Тошкент шаҳрини янада обод ва кўркам қилиш ҳақида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати муттасил оталарча ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Шу сабабли уй-жой ва саноат қурилишлари учун ажратилаётган маблағлар ҳажми тобора ошмоқда. Шаҳардаги қурилиш ташкилотларининг коллективлари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни бажариш учун курашиб, бирмунча ютуқларни қўлга киритдилар. Жумладан, 153- қурилиш трестининг коллективи ўтган йилнинг худди шу давридагига нисбатан 35 процент кўп қурилиш-монтаж ишларини бажарди. Мактаб ва мактаб-интернатлар ҳамда бошқа болалар муассасалари қурилиши кескин суръатда кўпайди. Бу трест коллективи республикада биринчи бўлиб йирик панеллардан уй қуришни ўзлаштирди.

Қурилиш ишларини индустрлаштириш, бинокорлик ишларида йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталларидан кенг фойдаланиш ва шу йўл билан қурилиш участкаларини йиғув цехларига айлантириш мақсадида кўпгина тадбирлар амалга оширилди .Буларнинг ҳаммаси бинокорлик ишлари суръатини ошириш ва сифатини яхшилаш имконини бермоқда.

159- трест коллективи ҳам ўтган йилнинг 10 ойидагига нисбатан бу йил 32,2 процент кўп иш бажарди. Трест маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари мавжуд механизмлардан тўла ва унумли фойдаланиш, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш, йиғма темирбетонларни кўпроқ қўлланиш ва шу йўл билан қурилиш ишлари суръатини тезлаштиришга қаратилган бир қатор тадбирларни амалга оширдилар.

Пленумда шу нарса алоҳида кўрсатиб ўтилдики, шаҳардаги асосий қурилиш ташкилотлари — 153 ва 159- қурилиш трестлари бажараётган иш ҳажми ўтган йилдагига нисбатан анча ошган бўлса ҳам, лекин белгиланган топшириқлар ҳали тўла бажарилмаётир. Масалан, 153- қурилиш трести шу йилнинг 10 ойи учун қурилиш-монтаж ишлари бўйича белгиланган топшириқни 92,8 процент, уй-жойларни фойдаланишга топшириш планини эса 78,8 процент бажарган. Худди шундай аҳволни 159-трестда ҳам кўриш мумкин.

Пленум қатнашчилари танқид ва ўз-ўзини танқид остида қурилиш ишларида юз бераётган камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар.

— Бинокорлик ишларининг тақдири, — деди ўз сўзида Фрунзе район партия комитетининг секретари ўртоқ **О. Соқиев,** — даставвал қурилишнинг моддий-техника базасига боғлиқдир. Лекин республика Қурилиш министрлиги ва «Главстройиндустрия» ана шу базани вужудга келтириш ва уни кенгайтиришга ҳали етарли эътибор бермаётирлар. Мен Қурилиш министрлигининг ишидаги характерли бир услуб ҳақида гапироқчиман. Бу министрлик жуда кўп қарорлар қабул қилади, жойларга кетма-кет турли хил йўл-йўриқлар, кўрсатмалар ва буйруқлар юборади. Афсуски, ана шу қарор ва буйруқлар жойларда қандай бажарилаётганлиги назорат қилинмайди. Натижада жуда яхши тадбирлар ҳам қоғозда қолиб кетаверади.

Министрликнинг раҳбарлик услубидаги яна бир жиддий камчилик шундаки, — деди нотиқ, — у кадрлар билан яхши ишламайди. Ваҳоланки, ишнинг муваффақияти бевосита кадрларга боғлиқдир. Бир жойда ишни эплайолмай, уни барбод қилган кишини иккинчи жойга яна раҳбар этиб тайинлайдилар. Раҳбар кадрларни ўзгартиришда ва алмаштиришда министрлик район партия комитетининг фикри билан ҳисоблашмаётир. Бу, мутлақо нотўғридир.

Пленумда капитал қурилиши масалаларига алоҳида эътибор берилди. Қурилиш ташкилотлари бу соҳадаги топшириқларни жуда қониқарсиз бажармоқдалар. Жумладан, шаҳар бўйича қурилиш-монтаж ишлари 10 ойлик топшириғи бор-йўғи 72 процент бажарилган. Айниқса «Таштекстильмаш», «Ташсельмаш», «Ташкабель», лак-бўёқ ва бошқа корхоналарни реконструкция қилиш ишлари ниҳоятда чўзиб юборилмоқда.

«Таштекстильмаш» заводининг директори ўртоқ **Н. Проскуряков** 153-қурилиш трести раҳбарларини қаттиқ танқид қилди.

— Иттифоқимиз тўқимачилик саноатини янги техника билан таъминлашда корхонамиз етакчи роль ўйнайди, — деди ўртоқ Проскуряков. — Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида корхонада реконструкция ишлари олиб борилмоқда. Лекин 153-қурилиш трестининг раҳбарлари бизни жуда оғир аҳволга солиб қўйдилар. Қуюв цехини реконструкциялаш бўйича олиб борилаётган ишлар мутлақо талабга жавоб бермайди. Бу ерда план фақат 25 процент бажарилган, холос. Йил бошидан бери бу масала бир неча марта муҳокама қилинди. Ҳар сафар трест раҳбарлари қўйнимизни пуч ёнғоққа тўлдиришди. Тўрт марта график тузилди, қатъий муддатлар белгиланди. Лекин бу графиклар фақат қоғозда қолиб кетаверди.

— Районимизда, — деди Октябрь район партия комитетининг секретари ўртоқ **В. Травков,**— кўпгина қурилиш ташкилотлари иш олиб бормоқда. Район партия комитети уларнинг ишидан доимо хабардор бўлиб турибди, қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг ҳисоботини вақти-вақти билан тингламоқда, ишдаги камчиликларни очиб ташлаб, уни тузатиш йўлларини белгиламоқда. Биз мутахассислардан иборат махсус комиссия туздик. Комиссия объектлардаги ишларни атрофлича текшириб ўрганмоқда ва мавжуд аҳволни яхшилашга яқиндан ёрдам бераётир.

Ўртоқ Травков қурилиш ташкилотларининг бош инженерлари ролини ошириш лозимлигини таъкидлаб ўтди. Бинокорлик ишларида техникани тараққий эттириш — бош инженернинг ғайрат ва ташаббусига боғлиқдир. Лекин ҳозирги пайтда улар кундалик майда-чуйда масалалар билан, жумладан, бинокорлик материалларини объектларга тақсимлаш билан ўралашиб қолиб, жуда муҳим масала — техникани тараққий эттириш масаласи билан бевосита шуғулланмаётирлар.

Белгиланган топшириқларнинг бажарилмай қолаётганлигига кўп жиҳатдан бинокорлик ишларини планлаштиришдаги ва объектларни лойиҳа-смета ҳужжатлари билан, шунингдек зарур материаллар билан таъминлашдаги камчиликлар сабаб бўлмоқда. Ишчилар ўртасида қўнимсизлик бор. Буларнинг ҳаммаси қурилиш муддатларининг чўзилиб кетишига, қимматининг ошишига ва сифатининг пасайишига сабаб бўлмоқда. Трестлардаги қурилиш бошқармаларининг ҳар биридан давлат планларини бажариш қатъий талаб қилинмаётир. 153-трестдаги 5 та бинокорлик бошқармасидан фақат 2 таси, 159-қурилиш трестидаги 7 бошқармадан фақат 3 тасидагина план бажарилган.

Қурилиш ташкилотларининг вакиллари шаҳар автотранспорти раҳбарларига жиддий эътирозлар билдиришди. Автотранспортнинг яхши ишламаётганлиги сабабли объектлар қум-шағал билан етарли таъминланмаётир.

Шунингдек, музокараларда 153-трест 1-қурилиш бошқармасининг бошлиғи **И. Абросимов,** «Главстройиндустрия» бошлиғи ва республика қурилиш министрининг ўринбосари **А. Ржевский** ҳамда бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **М. А. Абдураззоқов** шаҳар бинокорлари олдида турган вазифалар ҳақида нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **Ф. Е. Титов,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолигига кандидат **И. П. Бурмистров,** Тошкент область партия комитетининг секретари **С. М. Веселов** ўртоқлар қатнашдилар.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“
2-БЕТ, 3 ДЕКАБРЬ, 1960 ЙИЛ,

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Боғ зараркунандаларига қарши ҳозирдан курашинг

Боғдорчиликка катта шикаст етказадиган зараркунандалардан бири қонли ширадир. Қонли шира олма, шафтоли ва бошқа турдаги ўсимликларнинг ўсиш нуқтаси, ёш навдалари ва илдизини сўриб зарарлантиради. Натижада дарахт ўсишдан тўхтаб, қуриб қолади.

Қонли шира қорамтир, жигар рангда бўлиб, тухум шаклига ўхшайди, усти қалин оқ парда билан ўралгандек туради. Унинг танасини эзганда қонга ўхшаш суюқлик чиқади. Шунинг учун ҳам қонли шира деб атайдилар.

Эрта баҳордан бошлаб тухуми ўсимлик куртакларида уйғонади ва у кеч кузгача дарахтнинг танасига ёпишиб олиб, ўша ерда овқатланади.

Бу зараркунанда иссиққа нисбатан кўпроқ намни хоҳлайди. Шунинг учун ҳам у ариқ ёқаларидаги дарахтларда кўпроқ учрайди. Қонли шира билан қаттиқ зарарланган шох ва илдизларда шишлар ҳосил бўлади.

Ширани йўқотиш учун дарахтнинг қуриган шохларини кесиб ташлаш керак. Шира қишловга кирган вақтида дарахт пўстлоқларини қириб, йиғиштириб олиш, шунингдек питомниклардан кўчатлар олинган вақтда яхшилаб текшириш керак.

Эрта баҳорда дарахт куртаклари уйғонгунга қадар 6 — 10 процентли карболиниум эритмасини пуркаш, бир гектар ерга 1200—1500 литр суюқлик, 12 процентли гексохлоран чанглаш керак. Бунда бир туп дарахтнинг атрофига 200 — 250 грамм 12 процентли гексохлоран дусти сочилиб, лопатка билан 20 — 25 сантиметр чуқурликда аралаштирилиб юборилса яхши натижа беради.

Булардан ташқари, қонли ширага қарши курашнинг қуйидаги усуллари бор: бир челак сув олиб, унинг устига маълум миқдорда 12 процентли гексохлоран солиб, атала ҳолига келтирилади. Оддий чипта қопдан оқлаш учун чўтка қилиб, зарарланган ўсимликнинг танасига юқорида тайёрланган суюқликдан сурилади.

Х. ҲОШИМОВ,
агроном-энтомолог.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„ҚОРА САРГУЗАШТЛАР“

Газетамизнинг 9 октябрь сонида шу сарлавҳа билан босилган фельетонда бир тўда текинхўрларнинг ғайри қонуний равишда кўнчилик билан шуғулланиб келгани фош қилинган эди.

Октябрь район халқ судининг старший судьяси ўртоқ С. Муҳамедовнинг редакцияга маълум қилишича, фельетонда келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. Кўнчилардан Тўлаган Нурмуҳамедов, Восиқ Жуманов, Қобил Тоировларнинг жиноий иши очиқ суд мажлисида кўрилиб, уларнинг ҳар бири бир йилдан озодликдан маҳрум қилишга ҳукм этилган. Улардан олинган амиркон ва ярим ишланган терилар ҳамда тери ишлаш учун фойдаланиладиган асбоб-ускуналар давлат фойдасига мусодара қилинган.

Фельетонда келтирилган бошқа шахслар ҳақидаги ишлар юзасидан тергов давом этмоқда.

ХАЛҚ СУДЛАРИ САЙЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Раҳмат сизга, ўртоқ агитатор!

Фермадаги чорвадорлар агитатор Раҳимберди Исмоиловни бу сафар ҳам хурсандчилик билан қарши олишди. Раҳимберди илгариги суҳбатида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XV сессияси ҳақида, ўртоқ Н. С. Хрущев бошлиқ Совет делегациясининг фаолияти тўғрисида гапириб берган эди.

Бу сафар агитатор чорвадорлар билан халқ судларига сайлов ҳақида мароқли суҳбат ўтказди. У аввал Октябрь революциясининг ғалабаси натижасида вужудга келган социалистик давлатимиз, меҳнаткашлар баҳраманд бўлган эркинлик, уларнинг Конституцияда қонун йўли билан мустаҳкамланган ҳуқуқлари тўғрисида соддагина қилиб гапириб берди. Сўнгра совет қонунчилигига, халқ судларининг социалистик давлат ва гражданларнинг манфаатларини ҳимоя қилишдаги ролига тўхталди.

Гап буржуазия судининг реакцион моҳияти ҳақида борганида, агитатор капиталистик мамлакатларда судьялар ҳукмрон синфнинг, монополияларнинг манфаатини ҳимоя этишини, меҳнаткаш халқни бостириш, жазолаш қуроли ролини ўйнашини алоҳида уқтириб кўрсатди.

— Бизда эса, — деди у, — суд халқ томонидан сайланади ва меҳнаткашларнинг Конституцияда белгиланган ҳуқуқларини, социалистик мулкни ва гражданларнинг шахсий мулкини ҳимоя қилади.

Суҳбат охирида Раҳимберди район меҳнаткашлари район халқ судининг судьялигига кандидат қилиб кўрсатган Тўлаган Расулевнинг фаолияти ҳақида қисқагина сўзлаб берди. Уни принципиал, одил судловни муваффақият билан амалга ошира оладиган, қонунга қатъий амал қиладиган ходим деб таърифлади.

Суҳбат якунлангач, сайловчилар ўзларини қизиқтирган саволларни ўртага ташладилар. Ҳозир муомалада бўлган пулларни янги пуллар билан алмаштиришга тааллуқли савол ҳаммани қизиқтирар эди.

Жавоб батафсил бўлди. Янги пулнинг бир сўми ҳозирги пулнинг ўн сўми қувватига эга бўлиши, ҳозир ўн сўмга сотиб олинаётган нарса 1961 йилнинг 1 январидан бошлаб бир сўмга сотиб олиниши, бу тадбир пул муомаласини такомиллаштириш ва совет сўмининг харид қувватини ошириш мақсадида амалга оширилаётгани аён бўлди.

Чорвадорлар ўтказилган суҳбатдан катта қаноат ҳосил қилдилар ва Раҳимберди билан хайрлашар эканлар, раҳмат сизга, ўртоқ агитатор, дедилар.

Ўртоқ Раҳимберди Исмоилов Бўстонлиқ районининг Сойлиқ қишлоғидаги 12-ўрта мактабда ўқитувчилик қилади. Мактаб партия ташкилоти уни «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозининг чорвачилик фермасига агитатор қилиб бириктириб қўйган. Ўртоқ Исмоилов ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифасини муваффақиятли бажариш билан бир қаторда, партия топшириғини ҳам ўрнига қўйиб адо этмоқда.

Т. ЎРУНОВ.

Лекторлар сайловчилар орасида

Шу кунларда областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида суд сайловларига тайёргарлик қизғин тус олган. Бу тайёргарликка сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг область бўлими ҳам муносиб ҳисса қўшаётир. Жамият сайловчилар орасида юридик темалардаги лекция пропагандасини яхши йўлга қўйган.

Жамият аъзолари бўлган 10 га яқин юрист сайловчилар орасида лекция ўқиш учун областнинг Ўрта Чирчиқ, Янгийўл, Чиноз, Сирдарё каби районларига жўнаб кетди. Бундан ташқари, район ва шаҳарлардаги судья, адвокат ва юрист ходимлар ҳам сайловолди лекция пропагандасига жалб қилиндилар.

Ўқилаётган лекциялар тематикаси хилма-хил ва қизиқарлидир. «Суднинг халқ маслаҳатчилари», «Совет суди — халқ суди», «Социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда совет судининг роли» каби темалар шулар жумласидандир.

М. ЗАРИПОВ.

Маиший хизмат ходимларининг ютуғи

Тошкент шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси корхоналари коллективлари катта муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Улар корхоналараро социалистик мусобақани қизитиб юбориш туфайли 1960 йил давлат планини 28 ноябрдаёқ 101 процент қилиб бажаришга муваффақ бўлдилар.

Йиллик пландан ташқари 138 минг сўмлик кўп, ўтган йилгига қараганда эса 16 миллион 443 минг сўмлик кўп кенг истеъмол маҳсулотлари чиқарилди.

Бошқарма аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бўйича 11 ойлик планни ҳам 102,6 процент қилиб бажарди, ёки 1959 йилнинг шу муддатидагига нисбатан 7 миллион 453 минг сўмлик кўп маиший хизмат кўрсатилди.

Ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархини ҳамда турли устама харажатларни камайтириш йўли билан йил бошидан бери 14 миллион 610 минг сўмлик жамғарма тўпланди.

Янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш, техникани такомиллаштириш соҳасида ҳам талай ишлар қилинди. Жумладан, бу йил пластик массалардан ўйинчоқлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, металлдан янги хил ўйинчоқлар тайёрланадиган бўлди, чинни идишлар ремонт қилиш точкалари ташкил этилди. Галантерея буюмларини ремонт қилиш яхшиланди. Бошқарма корхоналарида ҳаммаси бўлиб 58 та янги ускуна ўрнатилди.

Бошқарма коллективи КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўладиган Пленуми шарафига ўз зиммасига янги, оширилган мажбурият олди — йил охиригача яна 8 миллион 500 минг сўмлик кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришга аҳд қилди.

Тошкентдаги пахта тозалаш машиналарини лойиҳалаштирувчи Давлат махсус конструкторлик бюросининг коллективи луб экинлари поясини қайта ишловчи «МЗЛ» маркали янги машина яратди. Бу машина эски типдаги машинага нисбатан 35—40 процент кўп иш қилади. Суратда: етакчи конструктор В. М. Юрин (чапда) ва ГСКБ луб экинлари бўлимининг бошлиғи А. Б. Новиков ўртоқлар янги машина олдида. В. Кожевников фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Пул алмаштиришни муваффақиятли ўтказамиз

Совет халқи СССР Министрлар Советининг баҳолар масштабини ўзгартириш ва ҳозирда муомалада бўлган пулларни янги пуллар билан алмаштириш тўғрисидаги қарорини ва 1961 йил 1 январдан бошлаб сўм таркибидаги олтин миқдорини ва чет давлатларнинг валюталарига нисбатан сўмнинг курсини ошириш тўғрисидаги ҳукуматимиз қарорини зўр мамнуният билан қарши олди. Пул единицасининг йириклаштирилиши ва совет сўми таркибида олтин миқдорининг оширилиши мамлакатимиз иқтисодий қудратининг ошиб бораётганининг, партия ва ҳукуматимиз сўмнинг харид қувватини ошириш ва совет пул системасини мустаҳкамлаш тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрликларининг ёрқин далилидир. Бизнинг мамлакатимизда пул муомаласи жуда барқарордир, чунки у социалистик экономиканинг планли характерига, давлат бюджетининг мустаҳкамлигига таянади.

Капиталистик мамлакатларда ўтказилиб келинаётган зўр бериб қуролланиш сиёсати, катта-катта ҳарбий харажатлар бу мамлакатлар валютасини инқирозга олиб бормоқда. Ўзининг тинчлик сиёсатига содиқ бўлган Совет Иттифоқи эса армияни сақлашга кетадиган харажатларни мунтазам равишда камайтириш, қуролли кучларни қисқартиш йўли билан ўз валютасини мустаҳкамламоқда.

Партия ва ҳукуматимиз совет халқи фаровонлиги тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб, иш соатини қисқартиш, кам ойлик оладиган ишчи ва хизматчиларнинг маошини ошириш, ишчи ва хизматчилардан олинадиган солиқни аста-секин бекор қилиш ва бошқа бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Халқ фаровонлиги ошаётганлигининг энг муҳим кўрсаткичи чакана савдодир. 1959 йил ва 1960 йиллардаги чакана товар оборотининг ўсиш суръати 1959 — 1960 йилларга мўлжалланган контроль рақамларда кўзда тутилганидан анча ортиқ бўлди. Масалан, шу йилнинг ўтган уч кварталида чакана савдо обороти 1959 йилнинг шу даври билан таққосланганда 9,6 процент кўп бўлди.

Совет пул системасини янада такомиллаштириш юзасидан амалга ошириладиган тадбирлар мамлакат ичкарисида хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш ва ташқи савдони ташкил этишда катта аҳамиятга эгадир. 1961 йил 1 январдан бошлаб янги совет сўми мамлакатимиз хўжалик ҳаётининг муҳим соҳаларида хизмат қила бошлайди. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати баҳо масштабини ўзгартириш ва муомаладаги пулларни янгиси билан алмаштириш тўғрисида қарор қабул қилиш билан бирга, бунинг натижасида мамлакатимиз меҳнаткашлари ҳам, давлат ҳам зиён кўрмайдиган тадбирларни ҳам ишлаб чиқдилар. Шуни айтиш кифояки, янги баҳо масштаби ва янги пул шароитида меҳнаткашларнинг реал даромади, яъни харид қуввати илгариги даражада тўла сақланади.

Аҳолига қулай бўлиши учун давлат банкининг алмашиш пунктлари эски пулларни янги йилнинг уч ойи давомида ҳеч қандай чеклашсиз янги пулга алмашиб берадилар. Эски пулнинг ўн сўми учун янги пулдан бир сўм берилади. 1947 йилда чиқарилган ҳамма қоғоз пуллар ва 1921 йилдан бери СССРда чиқарилган кумуш, никель, мис ва бронза чақа-тангалар янги пул билан алмаштирилади. Ана шу уч ой давомида давлат, кооператив ва жамоат ташкилотлари, муассаса ва корхоналар, банка ва омонат кассалар аҳолидан эски пулни янги пулнинг ўндан бир нисбати ҳисобида қабул қилиб олаверадилар. Бу тадбир аҳоли учун ўз ихтиёрида бўлган пулларни бемалол, шошмасдан алмаштириб олиш ва харажат қилиш имконини беради.

Тошкент областининг район ва шаҳарларидаги корхоналар, колхозлар, совхозлар ва почта муассасаларида Давлат банкининг 190 та пул алмаштириш пунктлари очилади. Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларининг қарори билан алмашиш пунктлари аҳоли учун ҳар томонлама қулай бўлган ерларга жойлаштирилди. Бўстонлиқ районининг узоқ, тоғлик ерларига жойлашган хўжаликларида ташкил этилган алмашиш пунктларида алоқа вертолёт ва радио орқали амалга оширилади. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ҳар бир киши ўз пулини областимизнинг хоҳлаган еридаги алмашиш пунктидан янги пулга алмаштириб олиши мумкин.

Пул алмашиш пунктлари ҳозироқ меҳнаткашларга яхши маданий хизмат кўрсатишга мослаб жиҳозланмоқда. Алмашиш пунктларида хизмат қилиш учун муассасалар, ташкилотлар, саноат корхоналари, колхоз ва совхозларда ишловчи ҳисобчи-бухгалтер кадрлардан 570 киши ажратилди. Бундан ташқари, давлат банки муассасаларида ишлаш учун қўшимча равишда 130 киши жалб қилинади. Ҳозир пул алмашиш кампаниясида иштирок этадиган ана шу кишилар пул алмашишни ташкил этиш ва ўтказиш юзасидан инструктив материалларни ўрганмоқдалар.

Давлат банкининг областдаги муассасалари корхоналар, ташкилотлар ва турли муассасаларда эски ва янги пуллар параллель муомалада бўлганда қандай ишлаш ва актив ҳамда пассив балансларни ҳисоблаш йўлларини ўргатмоқдалар.

Ҳозир областда баҳо масштабларини ўзгартиш ва эски пулларни янги пулларга алмаштиришга тайёргарлик асосан тамомланди. Давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим кампанияга ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди.

Янги совет сўмининг муомалага киришига оз вақт қолди. Чиқарилган янги пулларнинг ҳажми эски пулларга қараганда кичикроқ, унинг ранги ва жиҳозлари ҳам чиройлик, эски пулга қараганда анча сифатли ва пишиқ қоғоздан тайёрланган. Танга-чақа пуллар орасида эса илгари муомалада бўлмаган 50 тийин ва 1 сўмлик тангалар бор.

Муомаладаги пул умумий миқдорининг камайиши ва муомалада чақа-тангалар салмоғининг ошиши пул ҳисоблаш билан банд бўлган кассирлар сонини камайтириш, бинобарин, тангаларни сортировка қилиш ва ҳисоблаш машиналаридан банка ишида кенг фойдаланиш имконини беради.

Янги шароитда савдода ва аҳолига хизмат кўрсатадиган бошқа корхоналарда махсус автоматлардан кенг фойдаланиш мумкин бўлади. Шу билан бирга баҳолар масштабини ўзгартиш натижасида давлат томонидан пул тайёрлаш ва мамлакат пул хўжалигини ташкил этиш ҳамда бошқаришга сарфланадиган харажатлар ҳам анча камаяди.

Эски пулларни янги пулларга алмаштириш кампаниясини ташкилий равишда уюшқоқлик билан ўтказиш давлат банки муассасалари билан бирга, областимизнинг район ва шаҳар партия, совет, касаба союз ҳамда комсомол ташкилотларининг ҳам муҳим ва шарафли вазифасидир.

Ш. ЗОҲИДОВ,
СССР Давлат Банки Тошкент область конторасининг бошқарувчиси.

КПСС МК ПЛЕНУМИ шарафига

Йиғим-теримда зўр ғайрат, ташаббус ва жасорат кўрсатиб ишлайдиган ҳал қилувчи кунлар келди!

Етиштирилган бутун ҳосилни сира нобуд қилмай сўнгги кўрагигача териб олайлик, мавжуд сушилкалар ва қуритиш-тозалаш цехларининг кечаю-кундуз бетўхтов ишлашини таъминлайлик, об-ҳаво ноқулай келган шароитда ҳам пахта тайёрлаш суръатини пасайтирмайлик

☆ ☆ ☆

АННА ПОЛЮНИНА БРИГАДАСИДА

Мана, бу суратларга бир назар ташланг. Булар Янгийўл районидаги Киров номли колхознинг ўртоқ Анна Дмитриевна Полюнина бошлиқ бригадаси далаларида қилинаётган ишлардан ҳикоя қилади. Донгдор ва тажрибакор бригада аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» топшириб, социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Ҳозир бригада далаларида кузги-қишки тадбирларни амалга ошириш авж олдириб юборилди. Ёз бўйи тиним билмай, ғўзани парвариш қилиб, унинг ҳосилини пўлат отларда терган моҳир механик-ҳайдовчилар эндиликда ерларни шудгор қилмоқдалар. Шуниси муҳимки, бу ерда ерни ҳайдашнинг янги агротехника усули қўлланилмоқда. Ғўзапояларни юлишдан олдин ерларга суперфосфат солиниб, ўғитлантириб озиқлантирилаётир.

— Ер хамир, ўғит ҳамиртуруш, — дейди бригадир Анна Полюнина, — еримиз ёз бўйи ишлаб, анча толиқиб қолди. Ҳозир уни тўйдириб қўйсак кейин бизни уялтирмайди. Янги усулда ўғитлаётганлигимизнинг афзаллигидан бири яна шундаки, ер ҳайдалиш жараёнида у яхшилаб тупроққа қоришиб, аралашиб кетади.

Бу ерда яна шу нарсани ҳам айтиш керакки юлиб олинган ғўзапоялар даладан чиқарилмай ерга кўмиб юборилаяпти. Тажриба шуни кўрсатдики, ерга кўмилганда ғўзапояларнинг яхши чириб, ер учун қўшимча озуқа бўлишини кўрсатди. Бригада КПСС Марказий Комитети Пленуми шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, ҳамма дала ишларини тез кунда тугаллаш учун курашмоқда.

— Кечагина Ер йўлдоши орбитасига учинчи космик кема учирилганлиги ҳақидаги шодиёна хабар, — дейди ўртоқ Полюнина, — бригадамиз аъзоларини ҳам чексиз қувонтириб юборди. Биз она-Ватанимизнинг куч-қудрати тобора ошиб бораётганлигидан чексиз хурсанд бўлган ҳолда пахтачиликни ривожлантириш йўлида хормай-толмай ишлайверамиз.

Суратларда: 1. Бригадир ўртоқ А. Д. Полюнина. 2. Агрегатга суперфосфат солинмоқда. 3. Ғўзапояни юлишдан олдин далалар ўғитланаяпти.

Қ. Розиқов фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Масъулиятни ҳис қилиб, ташаббус билан ишлайлик

Областимиз колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари етти йилликнинг иккинчи йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан зиммаларига олган мажбуриятларини бажариш учун ижодий ташаббус ва ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитети декабрь (1959 йил) Пленуми қарорини амалга ошира бориб, давлатга пилла, каноп пояси, мева, узум сотиш, гўшт, тухум, сут, жун сингари муҳим чорвачилик маҳсулотлари етиштириш соҳасида катта ютуқларни қўлга киритдилар.

Лекин қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи бўлган пахтачилик соҳасида анча ноқулай аҳвол рўй берди. Буни шу билан изоҳлаш мумкинки, давлат пахта тайёрлаш планини бажариш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш соҳасида анча орқада қолмоқдамиз. Ўтган йили шу маҳалда областимизда йиғим-терим тугалланиб қолган ва социалистик мажбурият бажарилган эди.

Ҳозир декабрга қадам қўйган бўлишимизга қарамасдан, пахта тайёрлаш плани эндигина 78,34 процент бажарилди. Давлатга ўтган йилдагидан анчагина кам пахта сотилди. Қолоқлигимиз сабабини оқлаш учун ҳеч қандай асос йўқ. Чунки бизда шундай районлар, совхозлар, колхозлар борки, улар фидокорона меҳнат қилиб, ҳамма қийинчиликларни енгиб, давлат планларини муваффақиятли бажардилар.

Юқори Чирчиқ райони октябрь ойининг ўрталаридаёқ планни бажарган эди. Бу район ҳозирги кунга қадар давлатга ўтган йилдагига қараганда 1687 тонна кўп пахта сотди. Қуйи Чирчиқ районининг пахтакорлари ҳам ана шундай ғалабани қўлга киритдилар. Шу райондаги «ЎзССР беш йиллиги» совхози машина терими планини муваффақиятли бажарди. Совхозда машина билан 5800 тонна ёки ялпи ҳосилнинг 51 проценти териб олинди.

«Гулистон» совхози, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли, Калинин номли, «Полярная звезда», «XX партсъезд», Бўка районидаги Мичурин номли, Ильич номли, Жамбул номли, Пискент районидаги Калинин номли, Чиноз районидаги «ЎзССР 30 йиллиги», Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхозлар ҳам пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар.

Областимиздаги 378 комплекс механизациялашган бригада ва далачилик бригадалари ҳам унумли меҳнат қилиб, планларини бажардилар. Шундан 55 бригада социалистик мажбуриятни ҳам адо этди.

Бу район, хўжалик ва бригадалар меҳнат интизомини яхши йўлга қўйганликлари, комплекс механизацияни кенг жорий қилганликлари, ғўза парваришида илғор усулларни қўллаганликлари, камчиликларни ўз вақтида аниқлаб, уни дарҳол тугатганликлари туфайли ана шундай муваффақиятларга эришдилар. Улар деҳқончилик маданиятини тинмай ошириб бормоқдалар.

Бироқ жуда кўп районлар, колхоз ва совхозлар ҳали орқада. Бу район, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бригадирлар, механизаторлар бу йилги шароитимизнинг қийинчиликларини бартараф қилишда сабот ва матонат кўрсатмаётирлар, бор имкониятлардан тўла фойдаланмаётирлар ва шунинг учун ҳам ишда муҳим камчиликларга йўл қўймоқдалар.

Бу камчиликлар нималардан иборат? Гап шундаки, кейинги кунларда жойларда давлат ва партия интизоми жуда пасайиб кетди, ишда ташаббускорлик сезилмайди ва пахта тайёрлаш суръати бўшашиб кетди. Буни шу нарсадан ҳам кўриш мумкинки, колхоз ва совхозларда теримчиларнинг сони бир мунча камайди. Пискент, Бекобод, Ўрта Чирчиқ ва бошқа районларда кўпгина колхозчилар ва совхоз ишчилари теримга қатнашмай қўйдилар. Лекин шунга қарамасдан, бу район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари аҳолини теримга жалб этиш юзасидан белгиланган топшириқнинг бажарилиши учун зарур чораларни кўрмаётирлар. Меҳнат интизомини бузувчиларга қарши қаттиқ кураш олиб борилмаяпти. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарларидан топширилган иш учун қаттиқ жавобгарлик талаб қилинмаётир.

Бўка, Пискент, Ўрта Чирчиқ районларининг раҳбарлари давлат пахта тайёрлаш планини бажарамиз деб ваъда берганларига кўп бўлди. Амалда эса бу районларда ташкилотчилик кўринмайди, ҳали ҳосилнинг кўп қисми далада. Раҳбарлар ўз сўзларининг устидан чиқиш учун ҳамма чораларни кўрмаётирлар.

Ҳар йили планни муваффақиятли бажариб келаётган йирик-йирик колхозлар бу йил ҳаддан ташқари оқсамоқдалар. Янгиер шаҳридаги Карл Маркс номли колхозда план 63,36 процент, Бекобод районидаги Дзержинский номли колхозда 62,10 процент, Гулистон районидаги «Ленинград» колхозида 53,23 процент, Бўка районидаги «Коммунизм» колхозида 56,41 процент бажарилганлигини ҳеч қандай объектив сабаблар билан оқлаш мумкин эмас.

Далаларимизда ҳали ҳосил кўп. Ҳар қандай шароитда ҳам бу ҳосилни териб олиш ва унинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик ҳар биримизнинг бурчимиздир. Бунинг учун, биринчи навбатда, меҳнатга қобилиятли маҳаллий аҳолини сафарбар этиш ва теримчиларга қулай иш шароити яратиб бериш, уларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш лозим.

Кўрак териш машиналарининг ва кўрак чувиш машиналарининг кечасию-кундузи ишлашини ташкил этиш, ҳамма сушилкаларда ишни яхши йўлга қўйиш талаб қилинади. Мавжуд 477 газ сушилкасидан тўла фойдаланиш лозим. Об-ҳаво қандай келишидан қатъий назар, ҳар куни ҳам пахта тайёрлаш имкониятига эга бўлиш учун шундай қилишимиз керак.

Об-ҳаво ноқулай бўлиб қолган ҳозирги кунларда коммунист ва комсомоллар йиғим-теримда ҳаммага намуна бўлишлари ва уюшқоқлик кўрсатиб ишлашлари шарт. Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнатига бошчилик қилиш лозим. Социалистик мусобақанинг ташаббускорлари коммунист ва комсомоллар бўлсин. Улар хотиржамлик, ўзибўларчилик ва масъулиятсизлик сингари фактларга қарши аёвсиз кураш олиб борсинлар.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми очилишига саноқли кунлар қолди. Пленумда областимиз ҳамда республикамиз партия ташкилотларининг етти йилликнинг иккинчи йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан берилган топшириқнинг бажарилиши соҳасида қилган ишлари ҳақидаги ҳисобот эшитилади.

Ҳар бир колхозчи, ҳар бир коммунист, ҳар бир совхоз ишчиси, ҳар бир қишлоқ хўжалик мутахассиси, партия, комсомол, касаба союз, совет ва қишлоқ хўжалиги органларининг ходимлари буни чуқур ҳис қилган ҳолда меҳнат қилсинлар.

Ҳамма ерда меҳнат интизомини кўтариб, ишда масъулиятни чуқур ҳис қилиб, ҳосилнинг то сўнгги кўраги териб олингунча меҳнат қилайлик. Мўл ҳосил топшириш юзасидан партия ва ҳукуматимизга берган ваъдамизнинг уддасидан чиқиш учун астойдил курашайлик!

П. НОВОСЕЛЬЦЕВ,
область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири.

Бригада рапорт берди

«Ленинград» колхозининг ўртоқ Т. Қодиров бошлиқ бригадаси аъзолари йиллик пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Бригада 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 23 центнердан «оқ олтин» териб олди. Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг Мурожаатига жавобан бригада яна 40 тонна пахта топшириш юзасидан қўшимча мажбурият олди.

Бригаданинг кўпмингкилограммчилар мусобақасига қўшилган теримчиларидан М. Муслимова, П. Тоирова, Г. Бурҳонова, Н. Хўжамуродова ўртоқлар 8—12 тоннага етказиб пахта тердилар. Булар терим суръатини бўшаштирмай, далада қолган ҳосилни териб, хирмонга тўкмоқдалар.

«Октябрь» колхозининг ватанпарвар кексалари ҳам ҳосил йиғим-теримига актив қатнашмоқдалар. 78 ёшли Бердивой ота Абдуллаев, Ғанивой ота Раззоқов ҳар куни 50—60 килограммдан кўсак теришаяпти.

Гулистон районидаги ҳар икки колхознинг аъзолари далада қолган ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиб, ғалаба рапорти бериш учун курашмоқдалар.

Ф. НИШОНБОЕВ,
М. СОИБНАЗАРОВ.

Шудгорлаш кучайтирилди

Карл Маркс номли колхознинг сабзавотчилари келгуси йилда ҳам мўл ҳосил етиштириш учун кузги шудгорлашни ҳар тарафлама кучайтирмоқдалар. Тажрибали бригада механиги ўртоқ С. Хидойхўжаев тракторларнинг унумли ишлашини таъминлаяпти. Ё. Усмонов, А. Бузруков, О. Асқаров ва М. Қосимхўжаев сингари тракторчилар 6—8 гектардан ерни шудгор қилиб, топшириқни ошириб адо этаяптилар. Ҳозиргача 500 гектардан ортиқ ер сифатли шудгор қилинди.

Т. РАСУЛОВ,
Калинин райони.

Ерлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда

Сирдарё районидаги «Красний Октябрь» колхози йиллик пахта тайёрлаш планини бажариш арафасида турипти. Колхозда йиғим-теримни якунлаш билан бирга келгуси йил мўл ҳосилига тайёргарлик ҳам бир-бирига боғлаб олиб борилаётир. Экинлардан бўшаган ерларни шудгор қилиш кучайтириб юборилди. Ҳозиргача 400 гектардан ортиқ ер сифатли шудгор қилинди. Пахта майдонининг 25 проценти 28—30 сантиметр чуқурликда ҳайдаб қўйилди.

Ленин номли колхознинг пахтакорлари ҳам келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин яратмоқдалар. Далада 7—8 трактор узлуксиз ишлаб, турли экинлардан бўшаган ерларни шудгор қилаяпти. Б. Тайфуров, Ю. Сафаров, И. Изяшченко ўртоқлар ўзлари бошқараётган тракторларнинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаётирлар. Тракторлар тўхтовсиз ва унумли ишлаши туфайли 450 гектардан ортиқ ер сифатли шудгор қилинди.

Ремонтдан чиқарилаётган тракторлар бирин-кетин дала томон йўл олмоқда.

Т. СОЛИЕВ,
Т. ДЎСМАТОВ.

Мўл ҳосилга замин

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Мурожаатига жавобан Чиноз районидаги Киров номли колхоз аъзолари терим суръатини тезлаштириш билан бирга, келгуси йилга тайёрлик ишларини ҳам кучайтириб юбордилар.

Ҳозир дала ишлари конвейер усулида ташкил этилди. Теримчилар группа-группа бўлиб ишламоқдалар. Ҳар уч бригаданинг теримчилари бирлашиб туриб, қолган ҳосилни бир йўла териб ва ерларни бўшатиб кетмоқдалар.

Колхоз далаларида 3 та «ДТ-54» маркали ҳайдов тракторлари ишлаб турипти. А. Маликов, Ш. Тайфуров сингари илғор тракторчилар ҳар куни 6—8 гектар ерни шудгор қилмоқдалар.

А. АБДУРАҲМОНОВ.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

Юқори малакали агрономлар тайёрлайлик

Қишлоқ хўжалигини ишнинг кўзини билиб бошқара оладиган етук мутахассис кадрлар билан таъминлаш ҳозирги куннинг муҳим талабидир. Бу соҳада Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг зиммасига катта ва масъулиятли вазифа юклатилган. Институт маъмурияти, партия ташкилоти ва бутун ўқитувчилар коллективи ўзининг асосий эътиборини ана шу вазифани муваффақиятли бажаришга қаратмоқда.

Яқинда институт партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди. Ҳисобот доклади қилган партия бюросининг секретари ўртоқ Аҳмедов партия ташкилоти бир йил мобайнида янги аъзолар ҳисобига ўсганлигини, кандидатлар билан ишлаш яхши йўлга қўйилганлигини, коммунистларнинг назарий тайёргарлигини ошириш мақсадида партия маорифи шохобчаларидаги тўгарак ва семинар машғулотларини юксак савияда ўтказишга дуруст эътибор берилганини кўрсатиб ўтди. Шу билан бирга партия ташкилоти ўз фаолияти давомида йўл қўйган камчиликлар тўғрисида батафсил гапирди.

Қишлоқ хўжалиги учун малакали мутахассис кадрлар тайёрлаш билан боғлиқ бўлган масалалар партия йиғилишларида, бюро мажлисларида тез-тез муҳокама қилиб турилди. Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш ҳақидаги Қонун асосида ўқув-тарбия ишлари қайта ташкил этилди, у ишлаб чиқариш билан яқиндан боғланган ҳолда олиб борилди.

Кўпгина кафедралар назарий курслар программасини қайтадан кўриб чиқдилар ва таълимни ишлаб чиқариш билан мумкин қадар яқинлаштиришга ҳаракат қилдилар.

Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар асосий эътиборни ўқув процессида юз бераётган камчиликларни очиб ташлашга ва уни узил-кесил бартараф қилиш масалаларига қаратдилар.

Ўсимликларни ҳимоя қилиш ва ипакчилик факультети III курс студентларининг «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ўтказилган ишлаб чиқариш таълими унчалик яхши натижа бермади. Рус тили, физика, кимё ва ботаника кафедралари эса ўқув процессларини ташкил этиш масалалари билан систематик шуғулланмадилар, дарсларнинг қай даражада ўтаётгани устидан контроль қилиб турмадилар.

Институт директорининг ўринбосари ўртоқ В. Чирков партия йиғилиши қатнашчиларининг эътиборини биринчи ва иккинчи курс студентлари ўртасида алоҳида иш олиб боришга, улар билан тез-тез консультациялар ўтказиб туриш зарурлигига қаратди.

— Шундай қилинганда,— деди у,— дарсларни ўзлаштиришдаги қолоқликни тугатишга эриша оламиз. Тўғри, ишлаб чиқариш таълими бу йил илгариги йилларга нисбатан бир мунча дуруст ўтди дейиш мумкин. Бироқ институтнинг ўқув хўжалиги студентларимизнинг ишлаб чиқариш практикасини ўтказиш учун тўла жавоб беролмайди. Ўқув хўжалиги қарамоғидаги ер жуда оз, уни яқин вақт ичида 800—1000 гектарга етказиш мақсадга мувофиқдир.

Институт директори ўртоқ О. Мирзаев партия ташкилоти ҳам, маъмурият ҳам институтни тамомлаб чиққан агрономларнинг белгиланган жойларга бориб ишлашларини таъминлашга кам эътибор бераётганликларини танқид қилди. Бу йил институтни тамомлаган 479 агрономдан 32 киши ҳануз ўз иш жойларига бориб етмаганлар. Улардан 10 киши то шу кунга қадар Тошкентда юришибди, 9 киши эса бошқа соҳада ишлашга ўтиб кетган. Бу фактлар партия ташкилоти, маъмурият ва бутун ўқитувчилар коллективи битирувчи студентлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни суст олиб борганлигини, уларда ўз ихтисосларига чуқур муҳаббат ҳислари уйғота олмаганлигини кўрсатади.

Студентларни сиртдан ўқитиш соҳасида ҳам жиддий камчиликлар бор. Бу йил пландаги 500 ўрнига 624 студент қабул қилинди. Бу жуда яхши. Лекин сиртдан ўқиётган студентларнинг ўзлаштириши паст, аъло ва яхши баҳо билан ўқиётганлар биринчи ва иккинчи курс студентларининг атиги 30 процентини ташкил этади. Кўпгина студентлар сессияларда қатнашмаётирлар. Натижада улар курсдан-курсга ўтолмай қолмоқдалар. Бунинг сабаби шундаки, маъмурият ва партия ташкилоти сиртдан ўқитиш масаласи билан жиддий шуғулланаётганлари йўқ. Уларни методик қўлланмалар ва етарли миқдорда ўқув қуроллари билан таъминлашга кам эътибор берилмоқда.

Сўзга чиққан коммунистлардан Т. Абдуллаев, С. Алимуҳамедов, В. Бикрицкий, В. Буригин, Х. Зиёвутдинова ва бошқа ўртоқлар партия бюроси сиёсий маориф билан, деворий газеталарнинг таъсирчанлигини ошириш, хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш масалалари билан яқиндан шуғулланмаётганликлари ҳақида гапирдилар.

Йиғилиш институт партия бюросининг фаолиятини янада жонлантиришга, ўқув-тарбия ишларини ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтаришга қаратилган қарор қабул қилди.

С. ОРИПОВ.

Секретарь индамай ўтди

Навоий номли колхоз Бекобод районидаги йирик пахтакор хўжаликлардан бири ҳисобланади. Артель аъзолари етти йилликнинг иккинчи йилида 1565 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олганлар. Пахтакорларнинг йил бўйи қилган фидокорона меҳнатлари туфайли далада юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштирилди.

Аммо не-не машаққатлар билан етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олиш ва уни давлатга топшириш тўғри ташкил этилмаётир. Вақт ўтиб кетаётганига қарамай, бу ерда йиллик пахта тайёрлаш плани эндигина 70 процент бажарилган. Бу йил машиналар бункеридан 900 тонна «оқ олтин» тўкилиши кўзда тутилган эди. Афсуски, машина билан терилган пахта мўлжалланган миқдорнинг бешдан бир қисмига ҳам тўғри келмайди.

Партия ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида доклад қилган колхоз партия комитети секретари ўртоқ Т. Абдуллаев пахта тайёрлаш суръати сустлигига нималар сабаб бўлаётганлиги тўғрисида батафсил тўхталиши, колхозда пахта тайёрлашнинг аҳволи қандай бораётганлигини атрофлича анализ қилиб бериши керак эди. Аммо у бундай қилмади. Айрим ютуқларнигина кўрсатиб ўтиш билан чекланди. Ҳатто, баъзибир рақамларни бузиб кўрсатди ҳам. Унинг айтишича, ҳозиргача машина билан 250 тоннадан кўпроқ пахта терилган. Ҳақиқий аҳвол эса секретарнинг сўзи нотўғри эканлигидан далолат беради. Чунки колхозда шу кунга қадар машина билан бор-йўғи 150 тонна пахта терилган, холос.

Музокараларда сўзга чиққан коммунистлар колхознинг пахта йиғим-теримида орқада қолганлигига асосан терим машиналаридан унумли фойдаланмаслик сабаб бўлганлигини кўрсатиб ўтдилар. Мана бир факт. Ўртоқ Йўлдошева механик-ҳайдовчилар курсини тамомлаб келгач, унга терим машинаси бериб қўйилган эди. Лекин агрегатнинг унумли ишлаши ҳеч кимни қизиқтирмади, унга техник ёрдам кўрсатилмади. Машинага ажратилган майдон раиснинг буйруғи билан қўлда терилди. Натижада ёш механизатор мавсум нормасини бажара олмади. Бундай ҳолни бошқа механик-ҳайдовчилар мисолида ҳам яққол кўрса бўлади.

Хўш, колхоз партия комитети антимеханизаторларга нисбатан бирор чора кўрдими? Йўқ, албатта. Тўғрисини айтганда, машина билан пахта териш графигининг бажарилмай қолиши партком секретари ўртоқ Абдуллаевни андаккина бўлса ҳам ташвишлантиргани йўқ. У терим агрегатларининг бекор турганлигини кўра билатуриб, улардан унумли фойдаланишга бефарқ қаради.

Йиғим-терим суръатининг бўшашиб кетганлигига меҳнатнинг тўғри ташкил этилмаганлиги ҳам сабаб бўлаётир. Биргина 1- участканинг ўзида 70 дан ортиқ киши дала ишларига қатнашмай келаётир. Участка бошланғич партия ташкилоти секретари ўртоқ Норжигитов эса аҳволни яхшилаш ўрнига томошабин бўлиб қолмоқда.

Музокарада сўзга чиққан коммунистлардан Х. Эрдонаев, Ш. Ирисалиев, А. Холмуродов, Б. Абдурасулов, А. Қодиров ва К. Иванов ўртоқлар колхоз партия комитети фаолиятидаги ана шу каби хато ва камчиликларни етарли фактлар асосида очиб ташладилар ва аҳволни яхшилашга қаратилган таклифларни киритдилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилиши партия комитетининг янги составини сайлади ва колхоз коммунистларининг диққат-эътиборини далада қолган пахта ҳосилини қисқа вақт ичида йиғиб-териб олишга, КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми очиладиган кунгача ўз устларига олган юксак мажбуриятни бажаришга қаратди.

А. ПЕРОВ,
М. МИРСОАТОВ.

Тошкент ГРЭСи қурилиши майдончасида

Ўзбекистон пойтахтининг шимолий чеккасида Жарқоқ конидан келадиган табиий газ билан ишлайдиган Тошкент электр станциясини қуриш ишлари қизитиб юборилди.

Бўлажак янги қурилиш районида ҳозироқ бинокорлар ва энергетиклар учун уй-жой посёлкаси қурила бошланди. Жумладан, 200 ўринлик учта ётоқхона биносига пойдевор қурилди, 18 квартирали уй деворларининг ғишти терила бошланди. Декабрь ойининг биринчи ярмида машина юрадиган йўл, темир йўл тармоғи қурила бошланади. Айни вақтда бинокорлар қурилиш майдончасини ўзлаштиришга киришадилар.

Тошкент ГРЭСи — Ўрта Осиёда дастлабки очиқ типдаги электр станция бўлади. Бу эса неча миллион сўм маблағни тежаб қолиш, ҳар бир киловатт энергия қийматини кескин камайтириш имконини беради.

Тошкент ГРЭСи биринчи навбатининг қуввати 600 минг киловатт бўлади. Қурувчилар унинг биринчи агрегатини 1963 йилда фойдаланишга топширишни мўлжалламоқдалар. Ҳар икки навбат қурилиши тугаллангандан кейин станциянинг умумий қуввати 1 миллион 200 минг киловаттга етади. (ЎзТАГ).

СОВЕТ КОСМИК КЕМАСИНИ БУТУН ДУНЁ ОЛҚИШЛАМОҚДА

Космик кема учирилганлиги тўғрисида чет элларда баён қилинган фикрлар

БУДАПЕШТ, 1 декабрь. (ТАСС). Совет Иттифоқида яна бир космик кема учирилганлиги тўғрисидаги хабар Будапештда Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг навбатдаги сессияси иш бошлаган вақтда олинди. Бу хабар депутатлар орасида яшиндек тез тарқалди. Ҳар ким ўз танишлари билан бу янги хабар ҳақида суҳбатлашишга, янги илмий зафар муносабати билан ўз қувончини изҳор қилишга шошилди.

Совет Иттифоқининг янги ютуғига чексиз хурсандман, деди Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлиси раисининг ўринбосари Иштванне Ваш ТАСС мухбирига. Космик фазони забт этиш йўлида қадамба-қадам тобора катта муваффақиятларга фақат илғор фан ва техникагина эришa олади. 4,5 тоннадан ортиқ оғирликдаги космик кеманинг Ер орбитасига учирилиши — совет фанининг устунлигини кўрсатувчи янги далилдир.

Совет Иттифоқида учинчи космик кеманинг учирилиши тўғрисидаги хабар мени қувонтирди, аммо ажаблантирмади, деди депутат Ференц Незвал. Совет Иттифоқи жонли организмларнинг космосда яшашини таъминлаш учун зарур бўлган шароитни ўрганишда ҳар сафар тобора катта муваффақиятларга эришаётганлигига биз одатланиб қолганмиз.

Совет фани ва техникасининг янги муваффақияти, деди депутат Дьердь Парраги. Совет Иттифоқининг қудратидан далолат беради. У Совет Иттифоқи изчиллик билан ва тинмай кураш олиб бораётган тинчлик ишининг тантанасига кишилар қалбида янги ишонч бағишлайди.

НЬЮ-ЙОРК, 1 декабрь. (ТАСС). Бу ерда совет фанининг космосдаги янги зафари ҳақида Москвадан хабар олиниши биланоқ Америкадаги йирик радиостанцияларнинг ҳаммаси бу хабарни дарҳол эшиттира бошлади. Бу янгилик Американинг ички аҳволига, шунингдек халқаро аҳволга доир бошқа янгиликларнинг ҳаммасини шу ондаёқ четга суриб қўйди. Энг йирик телеграф агентликлари учинчи космик кемага доир ҳамма тафсилотларни хабар қилдилар. Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлиги шу нарсани алоҳида уқтириб ўтадики, совет кемаси «ўз оғирлиги жиҳатидан шу вақтгача космосга учирилган ҳамма йўлдошлардан устун туради».

ЛОНДОН, 1 декабрь. (ТАСС). Лондонда чиқадиган кечки газеталар биринчи саҳифаларини шошилинч равишда қайтадан тузиб, инглиз газетхонларига совет фани ва техникасининг янги буюк ютуғи тўғрисида катта сарлавҳалар остида хабар қилдилар. «Йўлдошнинг оғирлиги 4,5 тоннадан ортиқ. У ярим кечада Лондон тепасидан учиб ўтади».— дейилади «Ивнинг стандард» газетасининг сарлавҳасида.

Пресс ассошиэйшн агентлиги ўз илмий обзорчисининг космик кема учирилишига бағишланган батафсил шарҳларини эълон қилди. Агентликнинг илмий обзорчиси совет космик кемаси Ерга эсон-омон қайтиб келади, деб ишонч билдиради. «Бу билан боғлиқ қийинчиликлар жуда катта бўлса ҳам, кеманинг Ерга қайтиб келиши бундан илгари намойиш қилинган эди,— деб ёзади у.— Бу шундай бир ишдирки, уни жуда сезувчан электрон аппаратлар ёрдами билангина амалга ошириш мумкин».

БОНН, 1 декабрь. (ТАСС). Москва радиоси учинчи совет космик кемасининг орбитага муваффақиятли чиқарилганлигини хабар қилиши биланоқ ДПА агентлиги бу хабарнинг баёнини эшиттирди. ДПА агентлиги ТАСС ахборотидаги бу кема ҳақидаги маълумотларни келтиради ва унинг бортида иккита ит, шунингдек бошқа жониворлар ва ўсимликлар борлигини қайд қилади. Агентлик шу муносабат билан бу йил 19 августда учирилган иккинчи космик кемадаги Белка ва Стрелка лақабли итларнинг Ерга муваффақиятли қайтиб тушганлигини эслатади.

ТОКИО, 1 декабрь. (ТАСС). Токио радиосининг хабар қилишича, бугун 19 соат 45 минутдан 20 соат 05 минутгача (Токио вақти билан) Япония радиоэшиттириш корпорациясининг радио қабул қилиш марказида учинчи совет космик кемасининг радио сигналлари қабул қилинган.

Сигналлар 19,995 мегагерц частотада жуда кучли телеграф узатишлари тарзида эшитилган.

ГААГА, 1 декабрь. (ТАСС). Жониворлар солинган янги совет космик кемаси учирилганлиги ҳақидаги хабар Голландияга шу ондаёқ етиб келди. Голландия радиоси шу воқеа ҳақидаги хабарни эшиттириб, совет космик кемаси жуда катта оғирликда эканлигини уқтириб ўтди.

АМЕРИКА КОСМИК РАКЕТАСИНИНГ ПАРЧАЛАРИ КУБАГА ТУШДИ

НЬЮ-ЙОРК, 1 декабрь. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентлигининг мухбири Гаванадан хабар қилади:

Шарқий Кубадаги Ольгина ҳарбий маъмурлари Америка космик ракетасининг парчалари тушганлигини айтдилар. Бу космик ракета ёрдамида Қўшма Штатлар кеча Ернинг иккита йўлдошини орбитага чиқаришга муваффақиятсиз уриниб кўрган эдилар. Ракета Канаверал бурунидан (Флорида) учирилганидан кейин 10 минут ўтгач унинг парчалари шаҳар яқинига тушган ва ҳеч қандай зарар етказмаган.

Гаванадан телефон орқали сўралганда, ҳарбий штаб вакили айтдики, ракета парчаларининг, баъзилари 40 қадоққача вазнда бўлиб, улар Ольгин шаҳридан тахминан 10 миля наридаги тоғ ён бағрига тушган.

Халқаро аҳвол

Капитализмнинг АҚШдаги иллатлари

(ТАСС ХАБАРЛАРИДАН)

Бизнинг асримиз икки система — социалистик система билан капиталистик система ўртасидаги иқтисодий ва сиёсий мусобақанинг гувоҳи бўлмоқда. Социализм инсоният учун бахт-саодат келтирувчи, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамловчи система эканлигини бутун дунё халқлари борган сари яхши тушуниб олмоқдалар. Капитализм эса кишиларнинг қонини зулукдек сўриб олувчи, халқларни уруш гирдобига тортувчи, ҳар қандай озодлик ҳаракатини бўғувчи, меҳнаткаш халқни қашшоқликка, ишсизликка маҳкум этувчи система сифатида кундан-кунга шармандаси чиқаётир. Бу ярамас иллатлар капиталистик дунё лидери ҳисобланган Америка Қўшма Штатларида айниқса бўртиб кўринмоқда.

ИШСИЗЛИК — БАХТСИЗЛИК

АҚШ меҳнат министрлиги октябрь ойида мамлакатда ишсизлар сони 199 минг кишига ортиб, жами 3 миллион 579 минг кишига етганини расмий равишда эълон қилган эди. Агар сентябрь ойида ишсизлар сони барча ишчи кучларининг 5,7 процентини ташкил этган бўлса, октябрь ойида бу рақам 6,4 процентга етган. Бу эса 1958 йил декабридан буён ишсизликнинг энг юқори даражасидир. Маълумки, АҚШ экономикаси 1958 йил декабрида иқтисодий кризисдан ўзини эндигина ўнглай бошлаган эди.

Ана шу маълумотлар эълон қилиниши муносабати билан меҳнат министрлиги вакилининг ўзи, мамлакатда ишсизлик ҳозиргидек авж олиб борар экан, январь ойида америкалик ишсизларнинг умумий сони 5 миллион 250 минг кишига етади, деган.

«Уолл-стрит джорнэл» газетасининг ёзишича, АҚШдаги доимий ишсизлик жуда муҳтож бўлиб қолган ишсизларга озгинагина ёрдам бериб турадиган муассасаларда айниқса сезилмоқда. Мамлакатда ҳозир 3,6 миллион киши ишсизлик-бахтсизлик балосига гирифтор бўлган.

Ишсизлар кўп бўлган Пенсильвания штати ва айниқса пўлат ҳамда кўмир саноати марказларидаги ҳукмрон доиралар келгуси йилнинг июнь ойига мўлжалланган ишсизларга ёрдам фонди январдаёқ тамом бўлиши мумкин демоқдалар. Бу штатда давлатдан ишсизларга бериладиган нафақа ўтган йилнинг шу даврига қараганда 20 процент кўп сўралмоқда, деб ёзади газета.

Ана шу юқорида келтирилган кўнгилсиз фактлар сабабидан «кишилар умидсизликка тушмоқдалар» деган «Уолл-стрит джорнэл» газетасининг мухбирига ҳокимият вакилларидан бири.

Шуни ҳам айтиш керакки, америка экономикасининг ҳолати ишсизларга ҳеч қандай яхшилик ваъда қиладиган аҳволда эмас. Федерал резерв бюросининг хабарига қараганда, АҚШда октябрь ойидаги ишлаб чиқариш ҳажми сентябрдаги даражада қолган. Сентябрдаги даража эса 1960 йил январидаги даражадан 4 процент кам бўлган. Мамлакатнинг пўлат эритиш саноати ўз ишлаб чиқариш қувватининг атиги 54,4 процентидан фойдаланмоқда. Ноябрнинг дастлабки икки ҳафтасида қора металлургия заводларида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш 51,4 процентга тушиб қолган. «Уолл-стрит джорнэл» газетаси обзорчисининг хабар беришича, ишончли доираларнинг вакиллари яқин ойларда ҳам пўлат эритиш бироз бўлса ҳам кўпайиш имконига эга эмас, деганлар.

Америка экономистлари АҚШ экономикаси истиқболи тўғрисида жиддий равишда ташвиш тортмоқдалар. Гарвард университетининг профессори Линтнер товарлар сотиш ҳажмининг камайиши, саноатчилар қўлидаги заказ портфелларининг пучайиб қолгани, омборларда реализация қилинмаган молларнинг тўпланиш темпи «маълум даражада умумий тушкунликдан дарак беради» дейди.

«Нью-Йорк таймс» газетасининг обзорчиси Р. Раттер эса, АҚШнинг янги президентига бир қатор жиддий иқтисодий проблемалар билан ва ҳатто ҳақиқий кризис билан тўқнашишга тўғри келади, деб кўрсатади.

СУВ КЕЛТИРГАН ХОРУ-ЗОР...

АҚШда миллионлаб ишчи ва деҳқонлар ниҳоятда оғир шароитда яшайдилар, тирикчилик машаққатидан улар бедаво касалларга мубтало бўлмоқдалар. Аммо улар зарур медицина ёрдамидан ҳам маҳрумлар.

Сан-Францискода чиқадиган «Кроникл» газетасида босилган «Қаҳр-ғазаб шингили, 1960 йил» сарлавҳали мақолада келтирилган фактлар буни тўла-тўкис тасдиқлайди. Бу мақолада Калифорния штатида яшовчи мавсумий қишлоқ хўжалик ишчилари ва уларнинг оиласи яшаётган мудҳиш шароитлар ҳақида гапирилади. Мақола штатнинг соғлиқни сақлаш бўлими томонидан ўтказилган текшириш маълумотлари асосида ёзилган.

Газетанинг ёзишича, бу оилаларнинг ҳаммаси касалга чалинган, антисанитария шароитида яшашади, жамият уларга ҳеч қандай ёрдам кўрсатмайди. Иш қидириб кўчиб юрадиган қишлоқ хўжалик ишчилари одатдан ташқари тарқалган юқумли касалликлар ва бахтсиз ҳодисалардан ўладилар. Болаларни чечак, бўғма, кўкйўтал, столбняк ва полиомиелит каби касалликларга қарши эмлаш жуда кам учрайдиган ҳодиса.

Олтмиш беш ярим минг кишидан иборат кўчманчи ишчилар ва уларнинг оилаларининг ҳаммаси деярли бир хил даҳшатли антисанитария шароитида яшайдилар. Ваҳоланки, буларнинг ҳаммаси Калифорнияда ҳосилни йиғиб олишга катта ёрдам берадилар. Ўша маълумотда айтилишича, ана шу йиғиб олинадиган ҳосил эксплуататорларга ҳар йили 3 миллиард доллар даромад келтиради. Аммо бу ерда ҳосилни йиғиб-териб оладиган ишчи хўрликда яшайди. Сув келтирган хору-зор, кўза синдирган азиз, деб шуни айтадиларда.

Юба-сити шаҳридаги қишлоқ хўжалик ишчилари лагери яқинида, дейилади маълумотда, 1600 киши яшаган. Улар орасида жуда кўп касаллар, шу жумладан даволаб бўлмайдиган тери касалликлари билан оғриганлар бор. Деярли ҳамма оила ошқозон касали вабоси азобини тортган. Лагерда водопровод ва ҳеч қандай медицина муассасаси йўқ.

Газетанинг ёзишича, 1960 йилда тасвирланган бу ҳолатнинг деталлари кўчманчи қишлоқ хўжалик ишчиларининг бундан 25 йил аввалги даҳшатли ҳаёт шароитларини эслатади.

ЛИДЕР ОБРЎСИНИ ЙЎҚОТМОҚДА

Совет давлати бошлиғининг БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида тинчликни ҳимоя қилиб киритган таклифлари дунё жамоатчилигини ҳали ҳам ҳаяжонлантириб турибди. Бу таклифлар дунё халқларининг энг эзгу орзу-ниятлари, тарихий тараққиёт талаблари ифодасидир. Ана шундай оқилона ва адолатли таклифлар билан чиққан Совет Иттифоқининг обрўси халқаро жамоатчилик кўз ўнгида борган сари ошмоқда. Капиталистик дунё лидери—АҚШнинг обрўси эса тез ва тўхтовсиз тушиб кетаётир.

Яқинда «Нью-Йорк таймс» газетаси АҚШ информацион агентлигининг Қўшма Штатларнинг халқаро обрўси тўғрисидаги махфий доклади қисқартирилган текстини босиб чиқарди. Доклад «Қўшма Штатлар ва Совет Иттифоқи ўртасидаги кучлар нисбати тўғрисида эркин дунёнинг фикри» деб аталади.

Шуниси диққатга сазоворки, деб ёзади газета, сўроқ қанча кеч ўтказилган бўлса, унинг натижалари Қўшма Штатлар учун шунчалик кўнгилсиз бўлди. 1960 йилда ўтказилган ҳамма сўроқларда Москва биринчи ўринга қўйилди.

Умумий тенденция, деб таъкидлайди «Нью-Йорк таймс», докладда қуйидагича якунланади: руслар 1957 йил 4 октябрда биринчи йўлдошни учирганларидан бошлаб Қўшма Штатларнинг экономика ва иқтисод, шунингдек ҳарбий соҳадаги нисбий ҳолати ёмонлашди.

Ҳарбий қудрат ва космик фазони эгаллашдаги муваффақият, шунингдек иқтисодий ривожланиш суръатига келганда «Қўшма Штатлар Совет Иттифоқидан кучсизроқдир» деган фикр ҳозир Ғарбий Европада кенг тарқалган.

Яна докладда «Яқин келажакда Совет Иттифоқи ҳатто умумий иқтисодий қудрат жиҳатидан Қўшма Штатлардан ўзиб кетади» деган фикр ҳам ўсмоқда, дейилади.

Америка матбуотида АҚШнинг обрўси тўғрисидаги масала дискуссияси жуда кенг тус олди. Ҳатто президент Эйзенхауэр юпатиш нутқи билан чиқишга мажбур бўлди. У Филадельфияда сўзлаган нутқида америка миллатининг жиддий ташвишига ҳеч қандай асос йўқлигини исботлашга роса уринди. Аммо ўз фикрининг исботи учун у АҚШ қуролли кучларини мақташ ва Америка ҳарбий харажатлари рекорд даражага етганлигини айтишдан бошқа тузукроқ «аргумент» келтиролмади. Сиёсати мағлубиятга учраган президент бу сўзлари билан капитализмнинг АҚШ даги иллатларини ўз оғзи билан яна бир марта такрорлади.

Ғарбий Германия аҳолиси Бонн ҳукуматининг мамлакатни милитаризациялашдан иборат ҳалокатли сиёсатига қарши курашни давом эттирмоқда. Яқинда Бергерфельд ракета базаси жойлашган Гельзенкирхенда атом ва ракета қуролига қарши намойиш ва норозилик митинги бўлди. Митингга бир ярим мингдан ортиқ киши тўпланди. Митинг тамом бўлгач унинг қатнашчилари ҳарбий казармалар дарвозаси олдида ўтириб олиб норозилик билдиришни давом эттирдилар.

Берг фотоси,
Центральбильд (ТАСС фотохроникаси).

Тошкентдаги савдо-кулинария техникумида ўқиш амалий машғулот билан яхши боғлаб олиб борилади. Суратда: 5- курс студентлари манти тайёрлаш юзасидан амалий машғулотда.

А. Абдалиев фотоси.

„Кўринг, ҳавас қилинг“

Шинам қилиб безатилган катта залга тўпланганларнинг кўпчилиги ёшлар. Саҳна пештоқига осиб қўйилган қизил алвонга Владимир Маяковский шеърининг мисралари ёзилган:

«Кўринг,
ҳавас қилинг,
гражданиман —
Мен улуғ Советлар
мамлакатининг».

Бу ерга тўпланган ёшлар совет граждани деган улуғ ном ҳужжати — паспорт олишга келишган.

Октябрь район ижроия комитетининг раиси ўртоқ М. Мирхўжаев кечани очиб, район партия комитети ва район ижроия комитети номидан йиғилганларни қизғин табриклайди. Район партия комитетининг секретари ўртоқ О. Маликова 16 ёшга тўлиб, бугун паспорт олиш ҳуқуқига эга бўлганларга қарата завқ билан гапиради.

Шундан сўнг кекса коммунистлардан Муҳаммадхўжаев, 14-мактаб директори Умаров ўртоқлар сўзга чиқиб, ёшларга бахтли ҳаёт йўлида муваффақиятлар тиладилар. Бадиий сўз устаси Муҳсин Ҳамидов Владимир Маяковскийнинг «Совет паспорти» шеърини ифодали қилиб ўқиб берди. 42-мактаб пионерларининг ўз ака ва опаларига топширган табрикларини ҳамма ҳаяжон билан тинглади.

Шаҳар милиция бошқармасининг бошлиғи ўртоқ А. Тошметов ёшларга биринчи паспортни бера бошлайди. Биринчи бўлиб паспортни қўлга олган Нурбиби Парпиева қувонч билан бундай деди:

— Бугун биз учун шодиёна кун. 2-ҳунар мактабининг биринчи паспортни олаётган ўқувчилари номидан жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизни ишонтириб айтаманки, биз совет граждани деган юксак номни шараф билан оқлаймиз.

Биринчи паспортни олган бошқа ёшлар ҳам самимий миннатдорчилик туйғуларини юрак сўзлари билан ифода қилдилар.

Тошкент шаҳар Маданият уйида ўтказилган бу кечада 50 дан ортиқ кишига биринчи паспорт берилди. Ҳаммада чуқур таассурот қолдирган тантана охирида ҳаваскорлар ижросида катта концерт кўрсатилди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Сиёсий плакатлар виставкаси

Сиёсий плакат фан ва техника ютуқларини пропаганда қилиш, кишилар онгидаги сарқитларга қарши кураш, совет кишиларини улуғвор ишларга сафарбар қилиш ва урушқоқ империалистларни фош этишда совет тасвирий санъатининг жанговар жанри ҳисобланади. Шу сабабли ҳам ҳозирда сиёсий плакат жанрига катта эътибор берилмоқда. Ўтган йили Киевда сиёсий плакатчи рассомларнинг Бутуниттифоқ кенгаши ўтказилган эди. Кенгашда плакат санъатининг жанговарлигини ошириш, тематика ва бадиий безагини яхшилаш, уни омма ўртасида кенг пропаганда қилиш тадбирлари ишлаб чиқилган эди.

Кенгашдан кейин ўтган қисқа вақт ичида шу куннинг нафасини акс эттирувчи талайгина сермазмун плакатлар яратилди. СССР Рассомлар союзи ана шу плакатларнинг энг яхшиларини танлаб, кўчма виставка тайёрлади. Кўргазма Туркманистон ССР пойтахти — Ашхабод шаҳрида зўр муваффақият билан намойиш қилингандан сўнг Тошкентга келтирилди. 130 экспонатдан ташкил топган бу виставка пойтахтдаги тасвирий санъат музейида намойиш қилинмоқда. Унда рус, украин, қозоқ, тожик, туркман рассомларининг асарлари бор.

Ўзбекистонлик рассомлардан Евенконинг «Халқлар дўстлиги», «Ҳаво кутиб турмайди» асарлари ва Махотин, Россалларнинг ижодий намуналари ҳам виставкадан ўрин олган.

Виставка бу ерда қарийб бир ой намойиш қилингандан сўнг Боку, Тбилиси, Олмаота шаҳарларига олиб кетилади.

Р. ПЎЛАТОВ.

Телевизор ЭКРАНИДА

3 ДЕКАБРДА

18.30 — **«Мурзилка ва азамат» — мультипликацион фильм.**
18.50 — **«Адабий топишмоқ». Ўқувчилар учун ўзбек тилида эшиттириш.**
19.10 — **Сўнгги ахборот.**
19.30 — **«Халқ олдида ҳисобот» ҳужжатли фильм.**
20.00 — **«Тонг отмоқда» — венгер киноповести.**
21.25 — **«Пахтакорлар сизлар учун» деган адабий-музикали эшиттириш.**

Редактор **З. И. ЕСЕНБОЕВ.**

ТЕАТР

„ДАМОКЛ ҚИЛИЧИ“

М. Горький номли рус драма театри саҳнасида биринчи марта турк авторининг пьесаси кўрсатилди. Нозим Ҳикматни биз шоир деб, Маяковскийнинг дўсти ва унинг ишининг давомчиси деб, жаҳон аудиториясининг трибуни, тинчлик учун курашувчиларнинг олдинги сафида борувчи киши деб биламиз. Театрнинг шу автор пьесасини саҳналаштиришга киришиши кўп нарсадан дарак беради. Чет эл Шарқи темаси билан театр анча вақтдан буён қизиқиб келади. Дадил айтиш мумкинки, бу тема анча муваффақиятли ҳал қилинаётир. Шу темадаги спектакллар саҳнада узоқ яшамоқда, театрнинг асосий репертуаридан мустаҳкам ўрин олмоқда. Улар жамиятнинг турли табақалари ҳаёти тўғрисида, хитой, ҳинд, япон халқларининг турмуши тўғрисида ҳикоя қилади. Бу мамлакатлардаги сиёсий ва маданий ҳаёт ҳамда миллий характер психологиясини тушунишимизга ёрдам беради.

Нозим Ҳикматнинг «Дамокл қиличи» пьесасида биз ёрқин миллий колорит ёки кучли экзотикага дуч келмаймиз. Аксинча, персонажларнинг ва воқеа содир бўладиган жойнинг туркларга мансублигини англаш қийин. Кўз олдимизда ривожланаётган воқеаларнинг қайси шаҳарда бўлаётгани пьесада кўрсатилмаган. Персонажларнинг ўз номлари билан аталмаганлиги ҳам бизга воқеанинг аниқ бир мамлакатда бўлаётганини тушуниб етишга халақит беради. Программадан архитектор, унинг хотини, А. Б. аптекачининг ўғли, судьянинг қизи ва бошқаларни ўқиш мумкин. Автор капиталистик дунёга мансуб бўлган воқеаларни кўрсатиб, шу дунёнинг умумлашган сатирик образини яратади.

Пьесада қатнашувчилардан ҳэр бирини қайси капиталистик мамлакатда учратиб бўлмайди дейсиз! Мана, архитектор (артист В. Рецептер) — «ўртаҳол», ҳозирги замон интеллигенти типи. У виждонли, софдил, ҳушёр йигит. «Мен уй ва саройлар барпо қиламан, лекин казарма ва турмалар қурмайман», — дейди у прологда. Драма, тўғрироғи, театрлашган ҳикоя (адабий материалнинг жанрини худди шундай аташ мумкин) шу пролог билан бошланади.

Архитектор ва унинг хотини (артистка Т. Аванесянц) А. Б. ёзган хатни ўқий бошлар эканлар, объектив виждонли, келин ўз оилавий бахтидан нарини ўйламайдиган сиёсий бепарво кишилар бўлиб кўринадилар. Уларга тинчлик ана шу бахт учун керак. Лекин тинчлик хавф остида эканлигини ва бунга қарши ҳар кун, ҳар соат курашиш лозимлигини улар А. Б. хатининг охирларини ўқиганда, атом урушининг даҳшатли хавфи бошлари устига келганда тушунадилар.

Уятчан, ёқимтой йигитни ҳамма нечундир А. Б. деб атайди. А. Б. камбағал оиласидан чиққан, табиатан хушмуомала, камтар ва анча эзилган одам. Мактабда ундан югурдак сифатида фойдаланишар, унинг устидан кулиб, руҳан эзишарди. А. Б. бахтсиз бўлиб ўсди: иш тополмади, битим тузишни билмай, ҳар сафар омади чопмайди. Масалан, у яхши шофер ва ақлли йигитлигига қарамай, ассенизатор бўлиб қолади. Яна бой оила ўғилларига масхара бўлади. Судьянинг қизини севиб қолиши ҳам унинг бошига бало бўлади.

Артист М. Мансуров ўз қаҳрамонининг руҳий ва сиёсий онгининг ўсишини ишонарли талқин этган. Бу унутилган бахтсиз бола қатъий фикрли, ғайратли, мустаҳкам иродали кишига айланади. Камбағалчилик ва жамиятдаги етишмовчиликларнинг сабабини тушуниб етади. Пулига, бойлигига қараб кишиларни баҳолайдиган ҳаётнинг фаҳмига боради. Лекин ўзининг кучига, ўзгалардан анча бақувватлигига етарли баҳо бермайди. Бутун умр ўзини азоблаган ва эзган кишилардан кўра яхши одам эканлиги, олижаноблигини ҳам билмайди. Безбет, ифлос амалдорлар айби билан севган хотинидан айрилиб, қайғуларга тўлган бу йигит энди ҳарбий учувчи бўлиб, умидсизлик билан бутун шаҳарни йўқ қилиб юборишга қарор қилади. Бу қарор шахсий ўч олишгина эмас, балки сиёсий жиҳатдан етилмаган кишининг шошилинч исёни эди. У бемаъни буржуазия аҳлоқи ва ҳаётига қарши қандай курашиш кераклигини билмай, инсоний ва синфий обрўси учун, ҳаққоният учун бош кўтаради.

Шаҳар тепасида даҳшатли хавф пайдо бўлади — «Дамокл қиличи» хавф солади. Бу хавф шунинг учун қўрқинчлики, кишилар шу дақиқада унга шубҳа қилмайдилар. Бутун пьеса ва айниқса унинг кульминацияси ядро қуроли билан ўйнашишга барҳам бериш пафоси билан суғорилган. Саҳнада икки бахтли ёш янги фарзанднинг ҳаётга келишини кутаётганда фалокатнинг яқинлашиши — асарнинг кульминациясидир.

Автор ва унинг қаҳрамонлари воқеаларнинг бундай давом этишига қарши исён кўтарадилар. Чунки бирон тасодиф, масалан, бу ўринда учувчи А. Б.нинг бемаъни қарори билан бутун шаҳар ҳаёти вайрон бўлиши мумкин.

Жаҳонда «Дамокл қиличи» хавф солади — пьеса бизни шундай деб огоҳлантиради. Бу — инсонларга, ҳаётга, муҳаббат ифода этувчи ҳайқириқ ва ғазабдир. А. Б. сўнгги дақиқада ўз она шаҳрига бомба ташлай олмайди, «лекин бошқа биров шундай қилади» деб уқтиради у.

Нозим Ҳикматнинг пьесаси поэзия ва жўшқин ҳис-туйғу ёрдами билан энг даҳшатли атом ва водород бомбасига қарши курашгагина чақириб қолмай, асар шу билан бирга ана шу даҳшатни вужудга келтирган бемаъни тузумга ҳам қарши курашга чақиради.

Спектакль ўзининг плакат стили билан психологик драма хусусиятларига эга. У капиталистик дунёдаги инсон шахсияти фожиасини кўрсатади.

Капитализм дунёси драмада бўрттирилиб, ёрқин бўёқларда тасвирланган. Унинг режиссёрлик жиҳати (режиссёр О. Чернова) катта изланишлар натижаси эмас. Судьянинг қизи (артистка К. Ефремова), архитекторнинг ўғли (артист Р. Ткачук), боксчи (артист Н. Хлипко) психологик характерлар эмас, балки символик фигураларга яқинроқдир. Бу ҳол авторнинг кўзлаган мақсадига, яъни амалдор ва аҳлоқий бузуқ кишилар ҳаётини кўрсатишига ёрдам берган.

Н. ВАЛИНА.

ТОШКЕНТНИНГ тамоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/XII да **Севилья сартарошн**, 4/XII да эрталаб **Этик кийган Мушук**, кечқурун **Риголетто**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 3/XII да **Имон**, 4/XII да **Бой ила хизматчи**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/XII да **Ранс уйланармиш**, 4/XII да **Равшан ва Зулхумор**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Артист **Анатолий Фурманов гастролининг давоми** (иллюзион аттракцион) ва **цирк тамошалари**. 4, 5/XII да **Катта байрам тамошалари**. Байрам кунлари тамошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади.

Қувноқ қаҳрамонлар — «СПУТНИК» (1-залда) — кундуз ва кечқурун, «ВАТАН» (кеч соат 8 ва 10 да).

Бўлинган қўшиқ — «МИР» (кундуз).

Жорди — «МИР» (кечқурун), «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сув ости қоялари — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Ободончилик бошқармаси
билдирадики,
Обсерватория кўчасидаги
Татар мозорида дафн қилинганларнинг
ЖАСАДЛАРИ
Киров район, Юнусобод кўчасидаги Оқтепа мозорига
КЎЧИРИЛАДИ
(Абразив заводи ёнида)

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
5 декабрда
БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

СССР халқ артистлари, Сталин мукофоти лауреатлари **Ҳалима Носирова**, **Мукаррама Турғунбоева**, СССР халқ артисти **Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров**, **Саттор Ярашев**, **Насим Ҳошимов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Ҳалима Комилова**, **Жамол Низомхўжаев**, **Михаил Давидов** ва солистлар қатнашади.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 7 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
5 декабрь кундуз соат 11 ярим ва кеч 7 яримда
БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова**, **Эътибор Жалилова**, **Абдуғафур Абдураҳмонов**, **Тамара Назарова**, VI Жаҳон ёшлар фестивали лауреатлари **Ҳасан Султонов**, **Гулсара Ёқубова**, **Марям Каримова**, **Мунаввар Давлатова**, **Отажон Ражабов**, солистлардан **Ҳадя Юсупова**, **Адиба Мирзаева**, **Сора Шукурова**, **Райҳон Тўраева**, **Шерали Пўлатов**, **Суръат Пўлатов** ва бошқалар қатнашади.

Концертда ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли жўр бўлади.

Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
3. 4 декабрда
«БАҲОР» ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТЛАРИ

5 декабрда
ЎЗБЕК АШУЛА, РАҚС ВА МУЗИКА
КЕЧАСИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Шаҳодат Раҳимова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Берта Давидова**, **Қундуз Миркаримова**, **Пўлат Раҳимов**, Жаҳон ёшлар фестивали лауреатлари **Раъно Қурбонова**, **Тамара Юнусова**, **Эркиной Расулхўжаева**, **Қаҳрамон Дадаев**, Бутуниттифоқ ашулачилар конкурси лауреати **Сасон Беньяминов**, филармония солистлари **Раҳима Ҳакимова**, **Назира Хонкелдиева**, **Баҳром Мавлонов**, **Зиёдулла Ҳамдамов**, **Ғафур Азимов**, **Салоҳиддин Тўхтасинов**, **Отахон Матёқубов**, **Аҳмаджон Дадажоновлар** қатнашади.

Концерт кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Тошкент «Заготхлопколубтрести»нинг раҳбарлиги, партия ва касаба союз ташкилотлари пахта саноатининг энг кекса ходими, Пискент пахта тозалаш заводининг собиқ директори, пенсионер
Қодир Тўрақулович
ТЎРАҚУЛОВНИНГ
вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.
Р. 08309. Нашр. А. 1928.